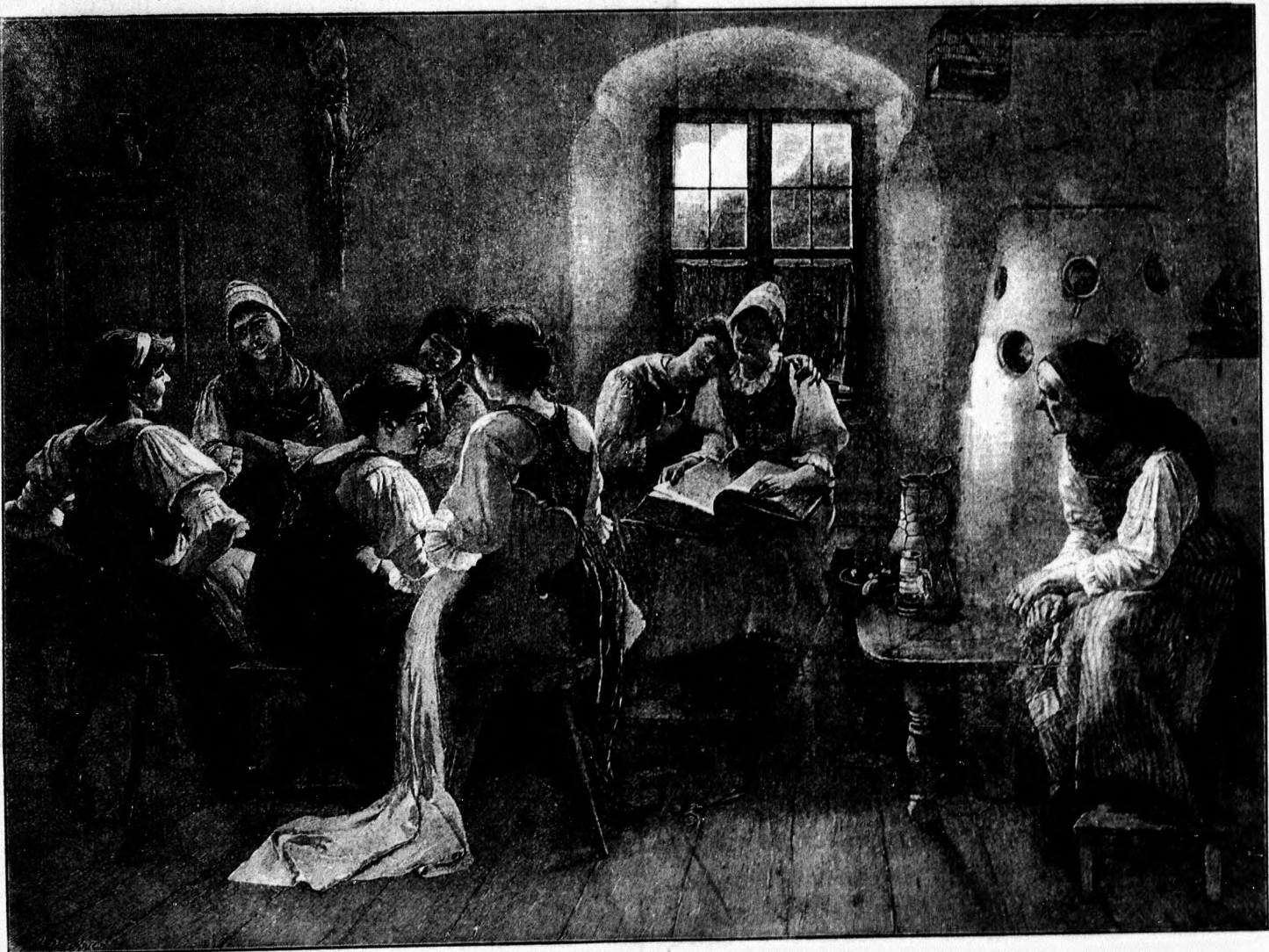

OPRAVDOVÝ
KREŠŤAN

POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TÝŽDENNÍK.

LUDOVÁ PRÍLOHA „SLOVENSKÝCH NOVÍN“.

<i>Predplatná cena:</i>		Vychodí každú nedeľu.	<i>Redakcia a vydavateľstvo:</i> V Budapešti, VI. okr., Aradi-utca 14.
Na celý rok	2 zl. — kr.	Zodpovedný redaktor a vydavateľ: VIKTOR HORNYÁNSZKY.	Sem sa majú posielat predplatky a dopisy. Nevyplatené listy sa neprijímajú.
Na pol roka	1 „ — „		
Na štvrt roka	— 50 „		
Jednotlivé číslo 8 kr.			

Krátenie večierkov.

Pastiersky list spišského biskupa.

Najnovšie mnoho hluku a kriku robia turčiansko-sväto-martinské a ružomerské časopisy s pastierskym listom spišského biskupa. Taký povyk spravily pre tento list, jako keby spišský biskup, jeho osvietenosť pán Pavel Szmrecsányi, bol najmieň zapredal vieru svoju alebo bol písal ruskému cárovi a upovedomil ho, že mu uhorskú krajinu za toľko a toľko rublov predá. Nuž a čože je vlastne v tom liste, ktorý tak rozhneval menované kruhy?

Spišský biskup otáznym pastierskym listom nič iné nespravil, iba čo mu káže vlasteneckosť. Jako vieme, národnostní prepíatci cez leto vydržovali boli vo viac hornoviedeckych mestách národnostné shromaždenia, na ktorých sa ponosy proti utlačovaniu len tak sypaly. Shromaždenia sa pomínuly bez všetkej stopy; následkom nich žiadna vyššia moc nezmietla vládu, všetko zostalo len pri starom. Keď videli nezdar, s jakým sa skončili shromaždenia, započali novú akciu, asíce vypracovali memorandum, ktoré chcú upraviť na snem a kráľa a k tomuto memorandumu sbierajú v tichosti podpisy. Spišský biskup dozvedel sa o tomto memorandumu a v otáznom pastierskom liste upomína kňazov svojho biskupstva, aby *«s potrebnou obozretnosťou a ráznosťou vykonali všetko, aby svojich veriacich zdržali od tohoto pohybu, ktorý pohyb môže napomáhať len záujmy tých, ktorí chcú zmätok a nepokoj v krajine vyvolať.»*

Toto je ten veľký hriech, veľký priestupok, ktorý tak veľmi rozhneval národnostných prepíatcov. A prečo? Preto, jedine preto, že sa opovážil kňazov jemu svereného biskupstva upozorniť na ich činy, že sa opovážil upozorniť kňazov, aby bdeli nad ľudom, žeby ho národnostní prepíatci nemohli k svojim cieľom tak ľahko zväbiť. Za tento skutok všetkými možnými nádvkami obsypaly menované časopisy spišského biskupa, nazývajúc ho Judášom, ktorý zradil svoj národ.

Nuž prizrime sa bližšie tým obžalobám, ktorými obsypaly spišského biskupa časopisy národnostných prepíatcov. Predovšetkým musíme vedieť, že katolícki biskupi sú nielen duchovní pastieri ľudu, lež ústava naša dala im aj veľké verejné práva. Tak aby sme iné ani nespomneli, katolícki biskupi boli vždy členami zákonodarského sboru, a tým im ústava uložila na pleciah aj veľké povinnosti, ktoré majú plniť v svetskom ohľade nielen voči veriacim svojho biskupstva, lež aj oproti všetkým obyvateľom krajiny. Čo členovia zákonodarského sboru povinní sú v prvom rade bdieť nad tým, žeby celistvosť a jednotnosť uhorský ráz krajiny nebol ničím rušený. Z tohoto vyplýva, že ich povinnosťou je dohliadať na to, jaké

agitácie sa prevádzajú v ich biskupstve a keď vidia, že jednotlivci chcú ľud odvádzať od vlastenectva, svätou povinnosťou biskupov je, aby takéto agitácie všemožne prekazili.

Spišský biskup tiež nespravil iné, jako to, že keď videl, že sa hornouhorský národnostní prepíatci usilujú vlastenecké smýšľanie slovenského ľudu podkopať, že vtedy upozornil kňazov na toto účinkovanie agitátorov. Spišský biskup otáznym obežníkom tedy spravil len to, čo mu jeho zákonodarská povinnosť kázala a tak vo vlasteneckých kruhoch vydobil si týmto obežníkom len uznanie, len chválu. Že sa panslávski agitatori netešia tomuto pastierskemu listu, je niečo prirodzené. Veď oni tade idú, že si privlastňujú právo, že výlučne oni smú ľud slovenský poučovať, osvecovať, asíce tak a vtedy, jako sa to im ľúbi, jako to oni uznajú za dobré — pravdaže pre seba. Jaknáhle sa aj niekto druhý, na pr. spišský biskup opováži slovo k ľudu prerieť, a chce mu vysvetliť, k čomu ho svádzajú tí agitatori, nuž je hneď Judášom, ktorý zradil svoj národ.

Toto je veru čudné pochopovanie práv a povinností. Takéto pochopy mohli mať miesto v stredoveku, dnes ale, v dobe liberalismu majú privržencov už len v Turčianskom Svätom Martine a v Ružomberku. Tak sa zdá, že do týchto odľahlých miest ešte ani dnes nepreniknul lúč liberalismu, ktorý dáva všetkým rovnaké práva, turčiansko-sväto-martinským agitátorom práve toľko, jako spišskému biskupovi. Tí páni mali by vedieť, že keď je im dovolené agitovať medzi slovenským ľudom, že aj spišský biskup má právo ozvať sa, má právo mienku svoju povedať o ich agitácii. Ba nielen spišský biskup, vysokopostavená duchovná osoba, ktorá má nielen duchovné lež aj svetské povinnosti, ale aj jedonkaždý syn vlasti našej má tak právo ľudu slovenskému dávať rady, jako turčiansko-sväto-martinskí páni. Alebo si títo páni snáď to myslia, že Pán Boh slovenský ľud len im k vôli stvoril, len preto, aby jedine oni mali kde agitovať, aby jedine oni mali koho zavádzať?

Títo páni sú na strašnom omyle, keď si to myslia. Ani Pán Boh nestvoril nás Slovákov len preto, aby sme načúvali reči turčiansko-sväto-martinských pánov, ale ani žiadon zákon nás Slovákov nevydal ich ľubovôli, žiadon zákon nevoľnal nás do jarma národnostných agitátorov, ale ani takého zákona niet, ktorý by jedine turčiansko-sväto-martinským agitátorom dovolil k ľudu slovenskému hovoriť. Keď im žiadon krajinský zákon nebráni, aby si vydobyli dôveru slovenského ľudu, o čo sa aj statne ale daromne namáhajú,

nech sú tak láskavi a nech dovoľia aj iným, aby tiež smeli k ľudu slovenskému prehovoríť, bez toho, aby za to boli hneď Judášmi. Čo je dovolené jednomu, to nech nenie zabránené ani druhému.

Konečne povedzme ešte pár slov o obsahu toho memoranduma, na ktorý sbierajú podpisy. V tomto memorandume žiada sa udajne, aby slovenská reč v pravosúdnicte a v administrácii prišla k platnosti. Táto žiadosť, jako ju v Martine pochopujú, je nespíiteľná. Národnostní prepiatci pod tým, aby slovenská reč prišla k platnosti v súdnicte a v administrácii, nerozumejú to, že Slovák pri súde smie slovensky predniesť svoju žalobu alebo obranu, alebo že smie v slovenskej reči písané prosby zadávať až k ministerstvu, lež pod uplatnením rozumejú tú žiadosť, aby súdy viedly protokolly v slovenskej reči, aby ministéria v slovenskej reči pojednávaly prosby Slovákov atď. Splnenie takejto žiadosti žiadaly by potom všetky národnosti, čo vzhľadom na mnohorečnosť zapríčinilo by taký babylonský zmätok, žeby sa o pár rokov v archívoch súdov a administratívnych vrchností nevyznal viac nikto. Slovenská reč je v platnosti jak pri súdoch tak aj v administrácii, kde každý Slovák slobodne užíva svoju materinskú reč a za to sa mu ani len vlas na hlave neskrývi a ani žiadnej škody nemá za to, že užíva slovenskú reč.

Slovo k rodákam.

Len rovná cesta je istá. Len pravda je nepodvratná. A len priamosť a úprimnosť nemôže byť zahanbená. Naproti tomu úskoky, čo by byly aké umelecké, nielen že nevedú k cieľu, ale ešte i riadnou cestou nadobudnuté úspechy snáď zmariť a na vnivoč donesú.

O pravde týchto slov, nami od dávna a ustavične hlásaných, mali naši krikľúni-ľudári príležitosť k poučeniu — a jestli možno k polepseniu sa — dôkladne sa presvedčiť na sneme počas rokovaní o indennite a o zákone na robotníkov sa vzťahujúcom.

Starý rector Anton Mócsy bol bojovníkom ľudárskym pri tejto príležitosti, ktorý napriek svojmu vysokému veku, následkom nedôslednosti ľudárskej prišiel do hrozného pomýkova a celú svoju nafúkanú stranu do pomýkova priniesol a túže v svojej úplnej holote a nahote ukázal. Ale ako by aj nie? Veď s kroka na krok videli a presvedčovali sme sa, že ľudári tak, ako oné povestné zvierá, chameleon, ktoré každý okamih mení svoju barvu, tiež neprestajne sa premieňali a premieňajú. Dnes tvrdia jedno a zajtra už protivu toho hlásajú. Dnes niečo odsudzujú, zaťra

ale do neba to vychvaľujú, alebo naopak. Na-toľko ale, ako teraz s Mócsym, sa ešte nikdy neblamirovali; no ale oni to už dávno zaslúžili.

Že sú títo šalbiari prefikani, o tom sme boli presvedčení z mnohej zkušenosti. Že raz to a raz oné tvrdili, to sme neraz spozorovali, — príkladov máme na tisíce a netreba ich ani citovať, sú ony všetkým dobre známe: ale doposavád na spôsob prehnaneho pátra Lepsényiho vedeli sa aspoň kryť. Keď ich v nedôslednosti chytili a na zodpovednosť brali, že ten, alebo onen ľudár alebo jedon-druhý ľudársky časopis raz tak a potom zas inak sa vyslovil; jedon to, druhý iné sľuboval: vtedy hneď bol rytier Molnár s protestom hotový, že ľudárska strana s tým nič nemá; že ich stranu netvorí iba ústredná ľudárska pisárň a ľudárski snemoví vyslanci, a tak len čo títo povedia, len to je politikou ľudárskou. Viac ráz sa určite vyslovil, že za výpovede, tvrdenia a heslá, skrz časopisy ľudárske, — tedy skrze tú chýrnu, nimi za kresťanskú spisbu, vyhlasované, — zodpovednosť na seba neberú, tieže za platné a ich viažúce neuznávajú. Že pritom ale oni sami časopisy tieto ako kresťanom jedine osožnú a dovolenú spisbu predstavovali a natiskali, to ich ľudárske svedomie ani najmenej neľožilo. Že ten ľud potom nevedel a nemohol vedieť, komu má veriť: či «Kresťanovi», či «Alkotmányu», či svojim miestnym vodcom a či kočujúcim ablegátom ľudárskym? — to ich ani najmenej neturbovalo. Oni mútili vodu a v mutnom chceli ryby loviť.

No ale krčah do tedy chodí do vody — i mutnej, — kým sa nezabije, a ľudársky krčah sa veru zabil a to úplne a dôkladne, že sa viacej ani odrotovať nedá.

Stalo sa no nasledovne. Pri rokovaní o indennite ľudári poverili Mócsyho, aby ich stanovisko oproti predlohe zákona osvietil, a on to aj urobil ale tak, že namiesto sviece, chatrnú chalupu ľudársku podpálil. Keď oproti cirkevno-politickému zákonom, základom ktorých je tá najčistejšia sloboda náboženská, do vôle sa nahromžil a revísiu týchže žiadal, povedal on doslovne toto: «Veď práve na kresťanské zásady postavené právo a spôsob vladárenia zabezpečuje medzi občanmi rozličného jazyka a náboženstva potrebnú rovnováhu. V kresťanskom štáte totižto následkom základov kresťanstva tvoriacej všeobecnej ľudolásky a shovievavosti aj kresťania nielen že hmotne jestvovať a zmáhať sa môžu, ale aj svoje duševno-mravné dobro používajú, tak tedy svoje náboženstvo, svoje ľudské, občianske, politické práva slobodne používať smejú.» Nuž či je toto nie tá najčistejšia náboženská a občianska sloboda? A keď toto káže kresťanská politika, ako aj skutočne káže, akým právom sa opovžujú kresťansko-ľudárski ablegáti a politikovia

oproti slobodu náboženskú zabezpečujúcim cirkevno-politickým zákonom a oproti občianskej rovnoprávnosti, tedy aj oproti urovnoprávneniu židov brojif? Takéto niečo len chameleonský šalbiarsky ľudár môže a vie pochopiť.

Ten istý generálny rečník ľudárov, keď počas rokovania o robotníckom zákone, istotne zabudnúc, že je zatvrdilým ľudárom, ale vydajúc svedectvo pravde, uznal, že tento návrh zákona je obranou menších oproti mohutným a jednakou mierou meria nízkym ako vysokým, slabým ako presilným, aby dáko celkom z role ľudárskej nevypadnul, ponáhlal sa doložiť: že minister orby návrhom týmto nie svoju liberálnu politiku prevádza, lež že myšlienku tú ľudárom odcudzil, lebo vraj «stanovisko, ktoré úplne rovnou mierou meria prácu dávajúcemu ako aj rebotníkovi, stanovisko toto nie je vraj liberálne lež kresťanské.» Dobré že nepovedal ešte, že výlučne ľudárske. Nuž na túto drzosť dostal hneď trefnú odpoveď od ministra Darányiho nasledovne:

«Ctený pán ablegát Anton Mócsy to hovorí, že my sme programm ľudárov vyvlasťnili, lebo čo ja robím predošlým a týmto zákonom (o robotníkoch) ako aj budúciimi zákonami, to nenie iným ako obranou slabých, a to vraj oni hlásajú, to oni za svoj programm vystavujú. Nuž, ctený pán ablegát, tak sa zdá, nie na veľmi dialne časy rozepamätať sa je vstave. Nech sa mu len páči rozepamätať sa, kto ozaj boli tí, ktorí *poddaných oslobodili*; kto boli tí, ktorí *rovné snášania tiarch, slobodu sjazdov a slobodu tlače* doniesli; kto boli tí, ktorí *telesné pokuty sotreli*. A nech nezabudne ctený pán ablegát, že *všetko toto urobil liberalismus.*»

Tieto neupierateľné pravdy do pomýkova priviedly starého pána; a nasledovalo obrátenie Pavla. S opovržením sirtí vstal Mócsy a v pravo i v lavo zauškoval všetkých čiernotmavých klerikálov a šedých ľudárov takto: «Ctený pán minister povedal správne, že k práporu liberalismu sa vinú výdobytky ľudárskych práv, oslobodenie poddaných, utvorenie práva sjazdov, zabezpečenie slobody tlače, sotrenie telesných pokút: vôbec zničenie stredovekých ustanovizieň.» Po tejto kajúcej zpovedi ale k obrane ľudárskej ponáhlal sa to doložiť, že «liberalismus je vraj dvojaký: asíce kresťanský a — pohanský alebo falošný liberalismus.» — Pri vysvetľovaní týchto ale zase len zle pochodil, lebo na oči vyhodili mu viac takých činov ba zločinov, ktoré v mene kresťanstva divosi a prechvatníci popáchali. Starý pán prišiel do klepca, k jeho chvále ale uznať musíme, že ako by zrieknuc sa ľudárstva, kajúčne uznal a vyznal, že «kto to robili, zle robili, proti duchu kresťanstva robili; bolo dosť chýb tu i tam, ne-

nasledujeme ich, ale učme sa z ich chýb a napravme sa.» A tak chtiac-nechtiac prišiel starý pán ta, kde sme my. Vyznal a uznal liberalismus, vyznal a uznal, že nie smer je chybný, ale len jeho nadužívanie.

Nuž ale teraz, keď z ľudárov Mócsyho nikto nezavrátil a nepodvrátil; keď Mócsy čo rečník strany na sneme verejne hlásal, že sa liberalismus na kresťanstve zakladá, že liberalismus je kresťanstvo a kresťanstvo ten pravý a opravdový liberalismus: ako že sa môže a smie kňaz či nekňaz keď je on kresťan: liberalismus tupiť, hanobiť, rúcať? A keď dľa vyznania Mócsyho, čo rečníka celej ľudárskej strany kresťansko-liberálny, alebo liberálno-kresťanský štát jedine len zabezpečuje náboženské a politické práva občanov, zabezpečuje a utvrdzuje slobodu a rovnoprávnosť náboženskú i občiansku: načo že je ľudárska strana, ktorej cieľ je tejto slobode a rovnoprávnosti protiviaci sa revisia? Na nič. Toto sú všetko otázky, na ktoré odpoveď snadá a určitá môže byť a je len jedna, že veru na nič, iba na oštaru, posmech, nepokoj, rozbroj a vzburu. Bože, vráť po tme blúdiacim ľudárom ich ztratený lepší rozum a to čím skorej k sláve Tvojej nimi tupenej a k blahu vlasti i národa.

Pravdomil.

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Kvóta. Vo Viedni koncom minuleho týždňa zasedaly a radily sa kvótové výbory. Úplne sa síce nedohodly, značne sa ale zblížily. Prvopočiatočne žiadali boli Rakúšania, aby Uhorsko platilo na spoločné výdavky 42 a Rakúsko 58 percentov; túto požiadavku znížili boli bez väčších ťažkostí na 38. Na tomto stanovisku ale zotrvali urputne až do minuleho týždňa. Keď teraz vo Viedni začaly sa kvótové výbory radiť, Rakúšania navrhli ten spôsob dohodnutia sa, aby sa rozdiel medzi tým, čo oni požadujú a medzi tým, čo uhorský výbor bol naradil, na dvoje podeliť. Dľa tohoto mali by sme my platiť 35 percentov, lebo uhorský kvótový výbor bol už pristal na 32 percenty. Rakúšania ale žiadajú 38. Rozdiel medzi týmito dvoma číslami robí 6, polovica toho je 3, tedy keď k 32 pridáme 3, dostaneme 35 percentov.

Uhorský kvótový výbor nepristal celkom na toto. Osvedčil sa, že je náchylný navrhnutých 32 percentov povýšiť, na žiaden pád nemôže ale pristáť na 35 percentov. Následkom tohoto výbory zakončily zasedania a rozišly sa bez výsledku.

Ponevác si ale kráľ žiada, aby i kvóta čím skôr bola konečne ustálená, kvótové výbory koncom tohoto týždňa znovu zasadnú v Budapešti a sprobujú ešte raz dohodnúť sa. Už teraz ide iba o 1 percent. Uhorský kvó-

tový výbor náchylný je už prijať aj 34 percentov, tedy len o jeden percent menej, než koľko Rakúšania požadujú. Není nemožné, že sa kvótové výbory tentoraz dohodnú; jak sa ale toto nepodarí, tak vlády začnú hneď vyjednávať a behom najkratšieho času zadajú v parlamentoch návrhy zákona, ktorými sa kvóta na desať rokov ustáli.

Spoločná ministerská porada. V stredu odopoludnia vydržiavaná bola v Budapešti pod predsedníctvom kráľa spoločná ministerská porada. Na porade tejto účasť brali spoloční ministri asice: minister zahraničných záležitostí gróf Goluchovski, minister armády barón Krieghammer a spoločný finančný minister Kállay, ďalej oba ministerskí predsedovia, oba finanční ministri a oba honvédski ministri. Predmetom porady bolo konečné ustálenie spoločného rozpočtu a iných záležitostí, ktoré budú delegáciám predstreté. Jako počť delegácie budú zvolané na 30-ho novembra.

Politické rozporenie. Zvláštna hra osudu je, že teraz jedno za druhým koncom roku politické rozporenie stáva sa vždy osudným, kritickým. Minule prešli sme do nového roku bez rozpočtu, bez ustálenia hospodárskeho pomeru k Rakúsku, čo zapríčinilo tak zvaný „ex lex“ t. j. stav bez zákona. S pádom baróna Bánffyho stav tento prišiel zase do riadnej koľaje. Blíženie sa ku sklonku bežiaceho roku, ukazujú sa na politickej oblohe zase také úkazy, ktoré nič dobrého nepredzvestujú. Ukazy tieto udaly sa síce v Rakúsku, lenže žiaľ Bohu nás sa skoro práve v takej miere týkajú, jako samých Rakúšanov.

Tieto politicky nepravé úkazy sú nasledujúce. Spoločná banka má začiatkom budúceho roku vydať strieborné škorunníky a papierové desaťkorunníky. Vydanie týchto nových peňazí preto je potrebné, aby sme už raz mohli prejsť k zlatej valúte, t. j. k plateniu v zlate. Aby ale banka mohla vydať tieto nové peniaze, musí dostať jak od našej, tak aj od rakúskej vlády istú summu zlata. Asice od nás 9 millionov 600 tisíc, od Rakúska ale 59 millionov v zlate. Naša vláda už aj poslala zlato do Viedne, rakúska ale není vstave zadosť učiniť tejto zaviazanosti, asice preto, lebo výbor dozerajúci na štátne dlhy, ktorý má právo rozhodovať nad otáznymi 59 millionami, odoprel vydanie zlata banke. Chýr tento nemile prekvapil jak rakúsku, tak aj našu vládu, vzdor tomu ale nepripisovali celej udalosti veľkej vážnosti, lebo rakúska vláda brala jako na isté, že výbor v najbližšom zasadnutí zmení uzavretie a zlato vydá.

A stala sa pravá protiva toho, čo vlády očakávaly. Výbor držal tieto dni znovu zasadnutie a znovu odoprel vydanie zlata, a tým priviedol do nemalého zmätku obe vlády. Odoprením vydania zlata výbor tento na javo dal, že rakúske krubhy nie veľmi chcú uviesť zlatú valútu asice preto, že z tohoto bude mať hlavný ošob Uhorsko. Odoprenie vydania zlata ale vo zvláštnom svetle objavuje rakúske pomery. Výbor dozerajúci na štátne dlhy odoprenie odôvodnil tým, že vraj na vydanie potahujúci sa zákon nebol parlamentom prijatý, lež bol do

života uvedený len na základe 14-ho paragrafu rakúskej ústavy. Výbor tým, že neuznal platnosť na základe 14. paragrafu ústavy do života uvedených zákonov, naštrbil aj auktoritu cisára, lebo zákony podpísal cisár a celá vláda. Ostatne opätne odoprenie vydania oných 59 millionov nezastaví razenie nových peňazí, rakúska vláda predloží na vydanie zlata potahujúcu sa predlohu rakúskej ríšskej rade a tá dozaista nariadi vydanie zlata a vec bude v poriadku.

O mnoho viac nepríjemností a obáv zapríčinila nasledujúca udalosť. V rakúskej ríšskej rade prijali návrh vyslanca Javorského, aby bol vyslaný zvláštny zo 42 členov pozostávajúci výbor, ktorý prezkúma na vyrovnanie potahujúce sa zákony. Následkom prijatia návrhu Javorského je pochybné, či rakúska ríšska rada prijme na vyrovnanie potahujúce sa návrhy. V tom páde, žeby ich odvrhla, nastalo by veľmi vážne rozporenie, z ktorého sa prípadne iba uvedením samostatného colného územia vymotáme.

V sobotu bude snem vydržiavať zasadnutie a na tomto vláda objaví terajšie politické rozporenia a pravdepodobne aj ohľadom budúceho plánov povie jednodruhé.

Obštrukcia vo výhlade. Sotva sme z jednej obštrukcie vyviazli, už nám zase hrozí nová. Pod vedením Kossutha stojaca krajná ľavicová chystá sa k obštrukcii proti zvýšeniu kvóty. Dnes je už isté, že kvóta Uhorska bude zvýšená, toto zvýšenie chcú Kossuthisti obštrukciou prekaziť. Námaha táto ale je úplne bezcieľna, lebo jak do konca roka parlament neprijme predlohu kvóty, tak v smysle konštitúcie výšku jej ustáli kráľ, proti čomu sa nedá obštruktovať.

Z Afriky. Z bojišťa dochodia zprávy hovoria len o menších srážkach a o dobýjaní mesta Ladysmithu, ktoré chcú Búri dobyť. Bojujú s premenlivým šťastím, pritom všetkom ale Búri držia sa statne.

KRAJINSKÝ SNEM

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 8. novembra. Dneskajšie zasadnutie venované bolo záujmom robotníkov. Pojednávaný bol totižto návrh zákona o nádenníkoch zamestnaných pri vodných, cestárskych a železničných prácach a o pomocných robotníkoch a prenájomateľoch hospodárskych prác. Ponevác tieto dva návrhy majú jeden a ten istý cieľ a ten istý predmet, boly odrazu pojednávane.

Referent Szily odporúčal návrhy k prijatiu.

Anton Mócsi v mene ľudovej strany s radosťou prijíma návrhy, ale prizvukuje, že tá zásada, ktorá silného a slabého, bohatého a chudobného rovnou mierou zastáva, není zásadou liberálnou, lež kresťanskou.

Ludvik Hentaller v mene neodvislej strany prijíma návrhy, lebo jako zákon o poľných robotníkoch vyneseny lanskeho roku, tak i tieto dva návrhy spočívajú na zásadách čistého liberalismu.

Gejza *Makfalvay* schvaľuje návrhy, lebo sa nimi doplní zákon o hospodárskych robotníkoch a odpomôže sa tomu položeniu, ktoré sa už nedalo udržať.

Minister orby *Darányi* s vďakou prijíma toto uznanie, ktoré mu bude slúžiť za povzbudenie k ďalšej práci v započatom smere. *Mócsimu* odpovedá, že sa mylí keď tvrdí, že liberalismus nezastáva každého rovnako. Nech sa len rozpomenie, kto zotrel poddanstvo, kto zabezpečil slobodu shromažďovania a slova a kto zrušil palicovanie. Vymoženie ľudských práv, ochrana slabých, rozptýlenie stredovekej tmy vždy súvisí s liberalismom. V ochrane slabých rečník nehľadá na náboženstvo, či je katolík, evanjelik, kalvín alebo žid, merá vždy rovnou mierou. Minister potom oznámil, že z medailí založených kráľom rozdal 80; podporovanie a vzdelávanie robotníkov sa započalo; v 3200 obciach dá držať ľudové prednášky a v 118 obciach hospodárske náukobehy. Minister obchodu dá lacnejšie železničné karty robotníkom. Sprostredkovanie práce chce rečník sriadiť cestou spoločenskou; zabezpečovanie robotníkov tiež napreduje. Pri týchto reformách kladie hlavnú váhu na naše pomery. Spoločenstvo nemá krajšej úlohy ako chrániť tých, ktorí krem dvoch pracovných rúk nemajú ničoho.

Zatým bol pojednávaný návrh zákona o všeobecnom spočítaní obyvateľstva roku 1900.

Na konci zasadnutia interpeloval *Ján Molnár* v záležitosti ľahkomyselného gazdovania pri spoločnosti ľavý breh Váhu regulujúcej.

Minister *Darányi* odpovedajúc na interpelláciu prisľúbil, že zavedie vyšetrovanie. Uznáva, že regulovanie veľmi tlačí gazdov. V tejto záležitosti svolal už aj poradu, na ktorej bude sám predsedať.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 9. novembra. Hrdinom dneskajšieho zasadnutia bol *Štefan Ra-*

kovszky, lebo snem dnes pojednával jeho záležitosti. Ešte minulého roku, keď boly tuhé demonštrácie proti *Bánffyho* vláde, *Rakovszky* surovo napadol bol policajného kapitána *Krecsányiho*, začo ho tento chcel dať hneď tam zatknúť, na prímluvu viac vyslancov ale upustil od tohoto predsevzatia. *Rakovszky* videl v skutku *Krecsányiho* urazenie svojej vyslaneckej bezpečnosti, immunity a to oznámil snemu, *Krecsányi* videl zase v pokračovaní *Rakovszkého* urazenie vrchnosti a žiadal u súdu potrestanie *Rakovszkého*. Túto záležitosť pojednával dnes snem už po druhýraz a tak rozhodol, že immunita *Rakovszkého* bola urazená, následkom čoho záležitosť bola oddaná ministromi vnútra, aby proti *Krecsányimu* porobil potrebné poriadky. S tým bolo zasadnutie skončené.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 14. novembra. Ačkoľvek dneskajšie zasadnutie bolo krátke, predsa sa mnoho vybavilo. Predovšetkým zaslúži spomenutia, že minister obchodu dnes predostrel snemu návrh zákona o poskytnutí štátnych výhod domácemu priemyslu. Na dennom poriadku bol vlastne návrh zákona o stavaní budovy pre poštovú sporiteľňu. Návrh tento bol bez všetkej dišputy prijatý, práve tak bez poznámky bol prijatý aj návrh o povolení *szigetvár-kapošvárskej* vicinálnej železnice.

Zatým nasledovaly interpellácie. *Fr. Major* prosí ministerského predsedu, aby sprostredkoval, žeby uhorský Červený kríž tiež vyslal jedon oddiel do Afriky na bojište.

Gabriel Ugron interpeloval finančnébe ministra v záležitosti sriadenia valúty. *Rakúšania* ustavične prekážajú, aby sa mohla uviest zlatá valúta, sputuje sa finančného ministra, či porobil potrebné predprípravy k založeniu samostatnej banky. Ďalej sputuje sa, čo mieni spraviť, aby sa uľavily tie ťažké pomery, ktoré nastaly zvlášte na vidieku následkom zdrazenia peňazí.

Alžbeta.

19. novembra 1899.

Osireli sme, — každý bôľno cíti,
 Jej milované veď boli sme deti. —
 Bez matky ľud môj! — nuž kto fa nasýti
 I vezme v náruč? — Kto slzy sotre ti?
 Že «Boh dal i vzal» — dost snáď k utišeniu,
 Ach ale málo je k uspokojeniu.

Srdce materské, — aké v tisícročí,
 Len jedno pre nás stvorily nebesá,
 Preklala dýka! Zničil vztek otročí:
 Ký div, že duch náš farchou bôľu klesá.
 Ba nie div, že vlast stihly nám prívaly:
 Tie sa snáď z našich slz len nastekaly.

No keď i puklo srdce, žije láska;
 Hrob je vífazstvom ducha nad časnosťou:
 Alžbeta je tá mocná páska
 Ktorá nás spája v dôvere s večnosťou:
 Ona posielala na nás z nebies bání
 Za každú slzu tisíc požehnaní.

Výmer pálenky.

Len najzafatejší nepriatelia svojej matky-vlasti hnusiaci ustavične do svojho hniezda ošemetne trepú do sveta, že sa vláda a tak správa našej vlasti čím ďalej tým viac odstraňuje od kresťansko-mravných zásad a že správcovia krajiny chcú vliať do krajiny jakýsi nezdravý, v hlavách pomätených ľudí vzkrsnúvši nebezpečný, nekresťanský, nemravný život.

Človek, ktorý bližšie hľadá na správu krajiny, takéto šprihaniny a pomlavy jednoducho opovrhne, lež bohužiaľ, sú v našej krajine ešte ľudia, ktorí veria poviedkam o mátohách a strigách a tak tým ľahkomyselnejšie uveria, keď čítajú tlačeno, že nakoľko je naša vláda svetácka a hubiaca zásady kresťanstva.

Keď vláda daktorej, tak zaiste vláda našej krajiny nezasluhuje takéto pomlúvanie a jestli daktorá, tak vláda uhorská bdie nad tým, aby sa kresťanská mravnosť zachovávala. Máme o tom nepočtené dôkazy.

Keď sa vychovávateľom ľudu, kňazom, nepodarilo ľud pridržovať ku sväteniu nedele, vláda zákonom postarala sa o nedelňý odpočinok. Vo svojich štátnych školách naložila prísne vyučovanie náboženstva a teraz opäť vstúpi do života jedon nový zákon, ktorého cieľom je zdržanie ľudu od opilstva, o čom chceme pár slov prehovoriť.

Asíce s 1. januárom budúceho roku vstúpi do života zákon, ktorým sa zakazuje, pofažne odoberie právo vymeriavania pálenky v malom malým kupcom, sklepnikom s potravinami. Od tohoto času malí kupci budú smieť predávať pálenku len v zatvorených fľašach, obsahujúcich prinajmenej jeden liter liehu. A v tomto zákone vidíme značný krok vlády proti opilstvu u ľudu. Je síce pravda, že i potom bude dosť krčiem, kde budú merať pálenku v malom, ale keď uvážime, že v sklepe si ľudia radšej a častejšie vypili tej otravy, znamená to veľký pokrok. Boli mnohí ľudia, ktorí keď prišli bárs čo iné kúpiť do sklepu, hneď si dali zároveň naliať za 2—3 groše, teraz však, keď len v krčme dostanú pálenku, obmedzia sa len na kúpu tých článkov, ktoré skutočne potrebujú. Miest k pitiu pálenky bude menej a tak sa príležitosť k pitiu obmedzuje.

Je ovšem pravda, že týmto zákonom asi 20.000 sklepnikov príde o dobrý zárobok, ba snáď niektorý z nich o svoju výživu, ale títo kupci musia mať na zreteli to, že i štát následkom tohto bude mať menej dôchodkov z liehu nežli dosavád. V záujme obmedzenia opilstva u ľudu vláda nezľakla sa peňažných obetí a tak každý ľudomil len schvalovať bude tento zákon.

Rozumie sa samo sebou, že od tohto zákona úplné obmedzenie opilstva neočakávame. Kto sa chce opiť, zajde od sklepu ďalej a opije sa v krčme. Storočný zlozvyk, proti ktorému kňazstvo marne brojilo a brojí, nedá sa zamedziť razom ako by sekerou odfal, ale klesnutie opilstva a s tým súvisiace pozdvihnutie sa blahobytu ľudu na každý pád očakávame od tohto zákona. Sklep bol totiž ako by príručnou krčmou ľudu. Tu si prišiel chlap kúpiť paklík dohánu a neopomenul si za 2—4 kre vypiť, za ním vstúpil šuhaj pre paklík siriek a urobil tiež tak, prišla stará babka pre špulničku cverán a pošepnúc sklepníkovi čo chce, mihla očkom po fľaši a sklepník už vedel, že jej má naliať za groš z toho «červeného». A tak to išlo od rana do večera, pilo sa pri každej príležitosti. Od 1. januára ale v sklepe nebude sa merať na drobno, mnohý teda, ktorý by si bol rád vypil, keď kupoval paklík dohánu, radšej sa zriekne tej kvaterky liehu ako by mal ísť do krčmy, kde by pitie kvaterky vyžadovalo kus posedenia.

V tomto teda vidíme obmedzenie pitia u ľudu a ponevác triezvosť ľudu je prvým základom jeho blahobytu, za vynesenie zákona sme vláde len povďační. Obmedzením opilstva obmedzí sa počet tých strašných prípadov, keď tá besnica urobila z človeka zvera, dopúšťajúceho sa všetkých hriechností a zároveň s triezvosťou ľudu bude sa pozdvihovať i jeho blahobyť, lebo nič tak nehubí ľud náš mhotne, telesne i duševne, ako opilstvo. Opilec prepíja svojho ducha, hubí tým svoje telo, prepíja ztravu svojej rodinky a stáva sa takto zločincem naproti sebe a svojej rodinke. Prekazenie opijania sa teda pozdvihne ho na úroveň človeka stvoreného na obraz Boží a preto v týchto kresťansko-mravných snahách malo by i spoločenstvo oduševnene podporovať našu vládu.

DOPISY.

Nagy-Tapolcsány, začiatkom novembra.

Utený pán Redaktor!

I ja chcem niečo sdeliť et. čitateľom nášho milého „Opravdového Kresťana“.

My sa totižto ustávame, aby sme v našom meste mali poriadnu školskú budovu pre elementárku, lebo dosavadná budova nezodpovedá už svojmu povolaniu. Mesto aj uzavrelo, že postaví novú zodpovedajúcu školskú budovu, ak vláda prevezme na seba splácanie vloženého kapitálu a úrokov. Na toto uzavretie pán farár Stummer ponuknul zdarma pekný pozemok na školu a tak my-

sleli sme, že postavenie novej školy nebude mať viacej žiadnych prekážok. No vysoká vláda zo zásadných príčin neprijala takéto ponuknutie peňazí so strany mesta, čo by skutočne bolo aj trochu podivne vyzeralo, že štát je dlžen Topolčanom obnos za stavbu školy. Ponevác ale nová budova je potrebná, vec sa nenechala zaspáť. Vyslali sme v tejto záležitosti do Budapešti deputáciu, ktorú pred pána ministra výučby a pána štátneho sekretára viedol náš pán ablegát Desider Szulyovszky. A deputácia nechodila marne. Ako totiž počúvame, jak pán minister Wlassics, tak i pán štátny sekretár prisľúbili, že školskú budovu dajú postaviť na štátne trovy, ale že sa musia poshovárať ešte s pánom ministrom financií. Pravda toto je najlepšie riešenie celej záležitosti a veríme, že pán minister financií neodopre groše na stavbu školy.

My sme za to len vďakou zaviazaní jak vysokej vláde tak i pánu ablegátovi, ktorý sa zastal za postavenie novej školy.

Počasie máme u nás pekné. Už dávno takejto suchej a teplej jasene sme nemali ako teraz.

S Bohom!

Neznámy.

Dolný Liptov, počiatkom nov.

Vysokostený pán Redaktor!

S rozžialeným srdcom oznamujem vám, aj všetkým cteným čitateľom tohoto časopisu, že zasľúbenie Ondreja Mnicha s Markov Iča dňa 25. sept. 1899. vo veľkých klebetách sa rozišlo. Jej tedy už čo mrtvej nezaškodí, keď podám tu jej krátky životopis. Markov Iča narodená v liptovskej stolici, keď odrástla dostala sa do Levoče a tam bola vyvolená za kapitánku. V hor menovanom meste tak sa policajti do nej zaľúbili, že pred nimi od strachu zutekala do Ameriky, tam zošporovala si pár dolárov a po pätnástich rokoch sa zas do tej ošemranej vlasti navrátila. Počula, že ja mám v sebe veľké bohatstvo, k tomu že sa o mňa mnohí uchádzajú, opovážila sa i ona mňa požiadať; ale staré moje známe to nedovolili, tak teraz ona nie od strachu ale tiež od žiaľu znovu do Ameriky odjachala. Ale moje staré známe osoby: Fezaj Čakul, Ráborš a Naj Atašim (čítaj po hebrejsky od zadku) sa zaviazali tým, že oni sami aj napolozatým, keď nie v zime, aspoň v lete sa mňa budú pridrižovať a so mňa osoh brať...

Po tieto dni mnoho starosti dalo mi aj to, že naši pátri v stoličnom výborovom zasadnutí tak naliehajú a stoja o licenc a konsumy, prečo to reku? A hľa! už ho mám. Prišiel som na to, že v tom päťročí pp. ministri spolu s ablegátmi a aj magnátmi im matriky odobrali. Nuž nie je to spravodlivé, že keď človek nemá roboty, tak si ju hľadá; ešte nikdy nedokázal žiaden človek, aby jeho robota hľadala. Ja, keby som bol ministrom, tým pátrom by som dovolil a do ich rúk vložil i licenc aj konsum, lebo by som bol istý, že chlapi naši by v nedeľu a vo sviatok neišli do krémy, ale do kostola.

Mnich

BESEDNICA.

Kus chleba.

— Dia Franca Copée. —

Mladý knieža Hardimont sedel v nádhernej a s veľkým prepychom zariadenej chyži a čítal noviny. Jeho rozsiahle statky páčily sa na niekoľko millionov, ktorých dôchodky trovil v riadnej miere. Bol ešte slobodný. Obkružovaný priateľmi, verným slúžobníctvom viedol cele bezstarostný, závidenia hodný život. I teraz si umienil, že jakonáhle prečíta noviny, dá si zapriať svoju utešenú štvorku a povoží sa po meste a potom si zajde na dobré raňajky do prvého hostinca.

Noviny ho zvlášte zaujímaly, lebo prinášaly obširne zprávy o nemecko-francúzskej vojne r. 1870. Jeho zrak zrazu utkvel na jednej zpráve. Stálo tam, že Nemci vtrhli už na pôdu francúzska a porazili pri jednom meste Francúzov. Mladý knieža bárs jak bol svetákom, ale táto zpráva vohnala mu krv do tváre a cítil sa tak, ako by ho bol niekto uderil po tvári.

Jako dobrý Francúz hneď uzavrel, že sa dá odobrať k vojsku ako dobrovoľník, lebo si pokladal za povinnosť brániť vlast vlastnou krvou. Urobil hneď poriadky k odcestovaniu. Svoje panstvá sveril správe svojich úradníkov a o pár hodín bol už obecným vojakom.

O krátkych pár dní bol už jako infanterista so strážou pri šiancoch delami opevnenej pevnosti Bietre.

Okolie poskytovalo smutný pohľad. Bola jaseň, na protivnej strane blatistej cesty obsadenej holými stromami, stála jedna kréma, v ktorej sa usalašili vojaci. Pred niekoľko dňami bola tu bitka, ktorej pustošiacie stopy bolo badať jak na stromovi tak i na ostatných domoch. A tmavé nebo so svojimi olovenými oblakami ešte hruzyplnejším robilo tento kraj.

V dverách krémy s puškou na pleci, s čiapkou na oči stlačenou stál mladý knieža, dívajúc sa nehybne pred seba; zkrahlé ruky mal vo vačkoch červených nohavíc a i pod barančou bundou ho triaslo. Oddal sa svojim žiaľnym myšlienkam nad pohromou svojej vlasti a len kedy-vtedy vrhol boľastný pohľad k vrškom pokrytým hmlou, odkiaľ bolo počuť rachotenie diel.

Zrazu pocítil, že je hladný.

Kľakol na koleno a z kapsy, ktorá bola pri ňom opretá o stenu, vyhladal svoj „komisár“, potom, ponevác bol ztratil svoj nôž, zahryzol do tvrdého chleba a začal pomaly jesť.

Po niekoľkonásobnom zahryznutí však sa mu zprinuval, chlieb bol suchý a trpký. A myšlienka, že čerstvý dostane len pri zajtrajšom fasovaní! Oh, niekedy je povinnosť veľmi boľastná. Prišli mu na um tie raňajky, obedy, hostiny s výbornými pečienkami a fajnými vínami, ktoré každodenne požíval v najprvších hostincoch parížskych. Do čerta! Predsa to byly len dobré časy; ku chlebu biedy nikdy nezvykne.

A mladý knieža netrpezlivým pohybom hodil do blata svoj pozostalý chlieb.

*

V tom okamihu vystúpil z krčmy jeden obecný vojak, sklonil sa, zdvihol chlieb, utrel ho rukávom kepeňa a začal hltave jesť.

Knieža Hardimont sa už hanbil za svoj skutok a s poľutovaním díval sa na úbožiaka, ktorý mal taký dobrý apetít. Bol to vysoký, chudý šuhaj, dosť zlého vzhľadu, s očima horiacima horúčkou a s rozkusanou briadkou.

— Si veľmi hladný, kamarát? — riekol Hardimont blížiac sa ku vojakovi.

— Ako vidíš, — odpovedal ten plnými ústami.

— Odpusť, keby bol vedel, že ho zješ ty, nebol by chlieb odhodil.

— Nerobí to nič, — vetil vojak, — nie som prierobivým.

— Všetko jedno, učinil som zle a ľutujem to. Nechcem však, aby si mal o mne zlú mienku, mám trochu starej slivovice v kulači, poď, vypime ju spolu.

Vojak dojedol a vypil s kniežaťom niekoľko gigov pálenky; známosť bola urobená.

— Ako sa menuješ? pýtal sa.

— Hardimont! — odpovedal knieža zatajac svoj titul a rang . . . — A ty?

— Ján Viktor . . . teraz ma prideliť ku kompánii . . . prišiel som zo špitála . . . Bol som v bitke ranený . . . Ah, v nemocnici má sa človek dobre, ošetrovatel mi dával polievku z koňského mäsa . . . Ale bol som ranený len ľahko, bolo len zaškrabnutie; majór nariadil vypustiť ma a teraz znova môžem započat hladovanie . . . lebo, ver mi, kamarát, že tak ako tu stojím, hladoval som v celom svojom živote.

Strašné bolo to počut maškrtníkovi, ktorý len pred chvíľou pocítil, že mu chybuje kuchyňa najprvšieho hostinca parížskeho a knieža Hardimont prestrašený pozrel na vojaka. Vojak sa boľastne usmial ukazujúc svoje vlčie zuby, ktoré jeho popolavotmavá tvár robila ešte belšími, a jako by bol porozumel, že očakáva sa od neho dôvera, takto riekol:

— Jestli chcete — a teraz prestal svojmu kamarátovi tykať, zaiste tušil, že hovorí so šťastným a bohatým — jestli chcete, prechádzajme sa tu hore dolu, aby sme si trochu zohriali nohy a rozpoviem vám také veci, jaké ste vy sotva kedy počuli. Menujem sa Ján Viktor, len cele krátko Ján Viktor, lebo som najdené dieťa a jedinou mojou peknou rozpomienkou sú tie časy, ktoré som ztrávil v nalezinci. Plachta bola biela na našich malých postieľkach; v jednej peknej zahrade pod veľkými stromami sme sa ihrali a bola jedna milosrdná sestra, mladá, bledá mníška, ktorej som bol ja miláčkom a radšej som sa s ňou prechádzal než ihral s ostatnými deťmi, lebo ma vždy k sebe lákala a na čelo mi kládla svoje suché, teplé ruky . . . Ale od svojho dvanásteho roku, po prvom prijímaní bol som účastný len biedy! Sirotský otec dal ma za učňa k jednomu košinárovi. Lež to nenie ani

remeslo, nemožno z neho vyžiť; dôkazom toho je, že majster bol nútený prijímať za učňov chlapecov zväčša z ústavu slepých. A vtedy začal som trpeť biedu. Majster a majstrová — dvaja starí skupáni — držali chlieb pod závorom a veru len maličký kúsok odkrojili pre mňa na obed. A bolo treba vidieť majstrovú, jako pri meraní každej lyžice polievky vzdychala a hľadela do misky. Dvaja moji kamaráti, malí slepci, boli menej nešťastní než ja; nedostali síce viacej než ja, ale aspoň nevideli výčítiek plné pohľady zlej ženy . . .

A to bolo chybou, že už vtedy mal som dobrý apetít. Nuž ale či je to mojou chybou? Tri roky bol som tam učňom a ustavične som hladoval . . . Tri roky! A toto remeslo možno sa naučiť za jeden mesiac; ale štát nemôže vedieť všetko a ani netuší, koľko trpia tie úbohé deti . . . Ah! čudovali ste sa, že som zdvihol ten kus chleba z blata? Nečudujte sa, je to mojím zvykom; dosť kvôrok chleba vyhrabal som zo smetí a keď niektorá bola tvrdá, na noc namočil som ju v poháre vody. Najlepšie som pochodil vtedy, keď som našiel na ulici pozostatky chleba odhodené školskými dieťkami. Keď som len mohol, šiel som okolo školy . . . Keď roky môjho učňovstva uplynuli, nemohol som vyžiť ani zo svojho remesla. Oh! proboval som aj iné, prácesom sa nebál! Bol som murárskym učňom, obchodníckym sluhom, natieračom, maliarom izieb — a čo ja viem čo všetko! Marné. Raz nebolo práce, raz ma prepustili . . . Slovom nikdy som sa dobre nena-jedol! — Niekdy, keď som išiel okolo pekárskeho obchodu, zmocnilo sa ma šialenstvo! Na šťastie v takýto čas vždy mi prišla na um milosrdná sestra z nalezinca, ktorá ma tak často napomínala, aby bol statočným a zdalo sa mi, že cítim na svojom čele dotknutie sa jej horúcej malej ruky . . . Konečne v svojom osemnástom roku stal som za vojaka . . . a nebol by mohol byť spokojným . . . Ale teraz — skutočne skoro mi je do smiechu — teraz je tu obleženie a hlad! . . . Vidíte, nelhal som pred chvíľou, keď som riekol, že som bol vždy, vždy hladný.

*

Mladý knieža mal dobré srdce a hlboko bol dojatý, keď počul takú strašnú ponosu od človeka, od jedného vojaka, ktorého v rovnošate považoval za sebe rovného a večerný vetor usušil mu dve slzy v očiach.

— Ján Viktor — riekol a nežne i on prestal tykať najdenému dieťaťu — jestli obydvoja prežijeme vojnu, uvidíme sa opäť a mám nádej, že vám budem môcť byť k osohu. Predbežne, ponevác iného pekára na predstráži nemáme ako denného kaprála a ponevác porcia môjho chleba je ešte raz tak veľká než môj apetít, nebudete mať nič proti tomu, všakže, keď si jako dobrí priatelia chlieb podelíme.

Dvaja vojaci vrele stiskli si pravice; potom, keď nastala tmavá noc a boli ustati od mnohého bdenia a rozčulenia, navrátili sa do krčmy — kde už desať-dvanásť vojakov ležalo na slame; ľahli si jeden ku druhému a onedlho usnuli hlbokým spánkom.

Okolo polnoci Ján Viktor sa zobudil, zaiste bol hladný. Vektor zahnal oblaky a paprsky mesiaca, ktoré sa voďraly cez rozstrieľanú strechu do krémy, osvietily rusú, peknú hlavu spiaceho kniežata. Ján Viktor ešte vždy dojatý dobrosrdečnosťou svojho kamaráta, s naivným obdivom díval sa na neho, keď strážamešter otvoril dvere a volal piatich vojakov ku zameneniu stráže. I knieža bol medzi tymito, ale sa nezobudil, keď volali jeho meno.

— Hardimont, hore! — opätovoľ poddôstojník.

— Jestli dovolíte pán strážmajster, — riekol Ján Viktor vstanúce, — zameril by ho... tak dobre spi... a je mi kamarátom.

— Ako chceš.

Päť ľudí odišlo a znova započalo sa chrápanie.

Asi o polhodiny viac výstrelov zahrnelo v blízkosti. V okamihu všetci boli na nohách, vojaci vybehli z krémy a prsty držiace na kohútikoch pušiek opatrne postupovali napred po ceste osvietenej mesiacom.

— A koľko že je hodín? — pýtal sa knieža. — Ved' ja mám mať službu v noci.

— Ján Viktor šiel namiesto vás, — odpovedal niekto.

V tom okamihu jedon vojak skokom pribehol po ceste.

— No? — spýtali sa ho, keď zastal udýchaný.

— Prúšiaci útočia... utiahnime sa za šiance.

— A ostatní?

— Prídu... Len úbohý Ján Viktor...

— Čo? — vykrikoľ knieža.

— Jedna guľa trafila ho do hlavy... Ani nemuknul viacej.

*

Jednej noci lanskej zimy — nad ranom okolo dvúch hodín knieža Hardimont so svojim susedom grófom Saulnesom odhodil z kasína; prehral niekoľko sto frankov a trochu bolela ho hlava.

— Jestli nemáte nič proti tomu, Andrej, — riekol priateľovi, — mohli by sme ísť domov pešo... rád by sa nadýchať čerstvého povetria.

— Jako vám ľúbo, milý priateľu, trotoár je dost špinavý.

Postali teda svoje pekné záprahy domov, vyhrnuli si goliere na bundách a pohli sa domov. Zrazu sa topánka kniežata buchla do jedného predmetu a ten sa ďalej zakotúľal; bola to veľká chlebová kôrka zašpinená blatom a rozmočená dažďom.

A gróf Saulnes s podivením videl, že knieža Hardimont zdvihol kus chleba, pozorne ho obtriel do svojho ručníka s cimerom a položil ho na jednu pouličnú lavicu pri lampe, aby hneď padol do očí.

— Čo robíte? — riekol s úsmevom gróf.

— Robím to z piety naproti jednomu úbohému človeku, ktorý zomrel za mňa, — odpovedal knieža a jeho hlas sa trochu zatriasol... Nesmejte sa, prosím vás, jestli ma nechcete uraziť!

HOSPODÁRSTVO.

Kuchyňská zahrada.

Do prídomového hospodárstva patrí aj pestovanie všakových kuchyňských zelenín a strukovín. — Zahrada, v ktorej kuchyňské zeleniny chceme s úžitkom pestovať, má byť dobre opravená, dobrú a silnú zem majúca, hlboko skopaná (rigolovaná) a slobodné povetrie, ba i studňu alebo tekúcu vodu v blízkosti majúca.

Zahradu, pod včasné jarné sľať, treba ešte v jaseňi hlboko skopať, aby totižto zimná vlaha dobre a hlboko preniknúť mohla, a aby sňah a mráz zem dobre rozmrvily a úrodnou urobily. V jaseňi kopaný ostredok netreba pohrabať, ale v hrudách nechať. Na jar kopeme pred samou sejbou, aby sľať do čerstvo skopanej zeme padlo. Zahradný ostredok často treba uprávať s dobre prehnílym hnojom.

Keď je zahrada už pokopaná, má sa podľa šnúry na väčšie a menšie ostredky alebo hriadky rozmerať vždy ale tak, aby sme hriadku mohli s ktoréhokoľvek boku plieť alebo zeleniny pristupne okopávať. Rozmerané hriadky malými hrabličkami pohrabeme, zeminu urovnáme, a započneme sľať. — Tu nutno nám vedieť, že ktoré zeliny sejú sa včasne alebo pozdejšie, ktoré plytko alebo hlboko, vždy ale na to dajme pozor, aby sme rok po roku tie isté zeleniny na ten istý ostredok nesiali a nesadili.

Najvčasnejšie sľať do zeme už v jaseňi pripravenej požadujú: šalát, špenát, mrkva, petržlen, hrach, cibuľa, cesnak, paštrnák, zeller a cvikla; niečo pozdejšie: rodzaje kapustné, reťkev, rajske jablko, paprika, majerán, tankon a krumple. Najposlednejšie, a keď nielo sa čo mrazov obávať: bôb, fazule, tekvice, uhorky a dyne. V tomto čase sa aj kukurica sadí.

Kto zahradné zeleniny alebo aspoň priesadu, t. j. plantu chce si zavčasu dochovať, ten si musí teplú hradu = parenicu pripravíť, do ktorej sa všetky kapustné druhy, uhorky, tekvice atď. aj kvetiny sľať môžu, aby sme z nich tým skorej úrodu obdržali.

Jednoduchá parenica sa pripravuje takto: na slnku a povetriu vystavenom mieste navozíme čerstvého koňského hnoja, urobíme z neho dľa potreby dlhú a asi na 1 meter širokú a toľko vysokú posteľ; hnoj utlačíme nohami na tvrdo, pokiaľ neobdržíme výšku asi 90 cm., potom sa dobre vodou poleje, aby hrada celkom premokla a čím skôr pariť sa mohla. Keď sa táto hrada už pariť započala, pripravíme z dosák spolu zbitý tak dlhý štvorhran, ako to dĺžka a šírka hrady požaduje, nechajúc po krajoch miesto asi na 25 cm. široké, do tejto kasne dáme dobrú, sypkú, hojne úrodnú a hojne pieskom = homokom pomiešanú zeminu, vo výške asi 25 cm., ktorú cez jednu riedku riečicu naosievame a hrabličkami alebo dlhým linonárom na rovno porozosievame.

Takto pripravenú hradu prikryjeme hustou rohožou, alebo iným prikryvadlom a necháme ju v pokoji asi

za 4—5 dní, až sa zem na hrade dobre rozohrala; potom zasejeme hradu do malých riadkov, polejeme a zas prikryjeme. Pri polievaní nutno nám dať pozor na to, aby sme zasiat semiačko nezašplechtali, alebo von nevymyli. — Keď už malé priesadky počnú zo zeme vykukávať, treba hradu každodenne prevetriať, cez poludnie, keď nemrzne aj celkom odcryť, lebo ak toto zameškáme, priesada dostane dlhé nohy, a skrývená ľahne si na bok. Keď už planty dobre zmocnely, možno hradu celý deň otvorenú nechať a často polievať, až ich vysadíme na určité miesto.

Pri sejbe rozličných zelenín nutno nám i na to našu hlavnú pozornosť obrátiť, aby sme mali semiačko vždy čerstvé a nepreležané, zrelé a z dobrého druhu, a jestli by sme ho boli sami nedochovali — nehfdiac na cenu — máme si ho len zo spoľahlivej ruky zaopatriť, lebo staré semeno alebo celkom v zemi zostane a zhynie alebo len poriedku zide, z čoho len škodu a ztratenia času mať budeme.

Siat máme vždy do čerstve skopanej zeme. Drobné semiačko pomiešame s pieskom, alebo so sypkou zemou a sejeme ho plytko; väčšie zrno seje sa redšie a hlbšie. Dobro robí kto všetky zeleniny do riadkov seje a sadi, lebo takto sa ľahšie okopávajú. a ľahšie od plevelu čistia.

Vidzme ale, jako a kedy treba poniektoré zeleniny siať?

Petržlen, mrkva a paštrnák sejú sa včasne na jar do dobre pripravenej, a aspoň na 50 cm. hlboko skopanej zeme. Jestli chceme dlhé a hrubé korene obdržať — čo je pri týchto hlavná vec, — tedy zem už v jaseňi hlboko skopeme, na jar hrudy hrabličkami pohrabeme a semiačko do riadkov zasejeme. Takto zasiat zeleniny možno ľahšie okopávať, čistiť, a jestli by husto boly sišli, aj ľahšie riediť. — Včas suchoty potrebujú hojné polievanie.

(Dokončenie nasleduje.)

Odehod kráľa z Budapešti. Jeho veličenstvo kráľ po dlhšom pobyte v Budapešti a Gedelove odcestoval do Viedne vo štvrtok večer dňa 16. t. m. Jeho veličenstvo pred svojím odchodom zo svojej privátnej pokladnice budapeštianskej chudobe daroval 4000 a gedelovským chudobným 400 zlatých.

Hus kráľovi. Jako po iné roky, tak i teraz prešporská židovská obec v deň sv. Martina poslala kráľovi jednu peknú vykrmenú bielu hus. Nacionálnymi stužkami ozdobenú hus prešporský rabin s dvoma starými židmi niesol do Viedne, kde ju v Hotburgu s obvyklým vinšom odovzdali jednomu dvornému úradníkovi.

Pamiatka kráľovnej Alžbety. Jako známo, v hlavnom meste utvoril sa veľký výbor, ktorý sbiera milodary na chrám večnej modlitby, venovaný pamiatke kráľovnej Alžbety. Tento výbor má v každej stolici užšie výbory, ktoré vyvíňujú peknú činnosť, aby mohol byť postavený taký chrám, ktorý by bol zodpovedným výrazom piety naproti zosnulej kráľovnej. Tento výbor usporiadal 10. t. m. v Budapešti veľkú smútočnú slávnosť na pamiatku kráľovnej, na ktorej súčasťnilo sa vyberané občestvo jako i zastupitelia stoličných podvýborov. Rano o 9. hod. bola v universitnom chráme veľká smútočná omša, pri ktorej pontifikoval arcibiskup Császka. Po omši o 10. hod. bola vo veľkej dvorane budapeštianskeho Katolíckeho kruhu slávnosť, na ktorej knieža-primas Vaszary povedal veľkú reč venovanú blahej pamiatke našej kráľovnej. Arcipastier v utešenej reči dojímavými slovami ľlčil život nešťastnej kráľovnej a rozvinul, že najhodnejším spôsobom tak poctí národ pamiatku kráľovnej, keď vystaví v hlavnom meste chrám venovaný večnej modlitbe za zosnulú kráľovnú. Primasova reč urobila hlboký dojem na prítomných. — Pamiatka kráľovnej bude svätená i v školách asice z príležitosti mena Alžbety. Minister výučby nariadil, aby sa pamiatka nebohej kráľovnej po všetkých školách zasvätila v pondelok, dňa 20. t. m. Skolské slávnosti počnú sa smútočnými službami Božími, po ktorých vo školách budú slávnosti pri spoluúčinkovaní školskej mládeže a učiteľov.

Jubiläum štátneho sekretára v ministerstve honvédstva. Desider Gromon, štát. sekretár v ministerstve honvédstva tak ako jeho minister barón Fejérváry pred niekoľkými dňami v tichosti svätíl 15ročnú pamiatku toho, že ho kráľ vymenoval za štátneho sekretára. Z tejto príležitosti v mene ministeriuma barón Gejza Fejérváry v peknej reči zablahoželal Gromonovi a odovzdal mu utešene vystavený album, obsahujúci pozdrav a podpisy všetkých pri ministerstve účinkujúcich dôstojníkov a úradníkov. Potom minister barón Fejérváry dával veľký obed k pocte Gromona, ktorému gratuloval aj arciknieža Jozef, hlavný veliteľ honvédstva.

Vyznačenie. Jeho veličenstvo kráľ doktorovi Augustovi Eckmayerovi, správcovi právnickej akademie v Prešperku z príležitosti jeho utiabnutia sa na odpočinok udelil rád železnej koruny III. triedy za tie zásluhy, ktoré si nadobudnul na poli výučby.

Bulharské hospodárstvo. Štátne hospodárenie v Bulharsku nestojí v najlepšom poriadku, čo zapríčínujú hlavne stále nepokoje na Balkáne. Následkom tohto bulharský panovník Ferdinand aby obľahčil ťažké polozenie bulharských financií, vzdal sa polovice svojej civilisty k dobru štátnych potrieb.

Oficier zlodejom. Vo Viedni chytili jedného jágerského lajdinanta menom Michalického, ktorý po zlatníckych obchodoch všade si dal ukazovať drahocennosti a potom rieknuv, že sa mu nič nefúbi, popchnul niekoľko klenotov a odišiel. Oficiera dali do špitála, lebo sa myslí že nemá čistý rozum.

Dobročinnosť. Gróf Dionýs Andrassy z tej príležitosti, že sa dohodovil ten jeho nový dom, ktorý dal postaviť v Košiciach na mieste domu v ktorom sa bol narodil veľký štátnik uhorský gróf Július Andrassy, daroval 19.000 zlatým dobročinných ústavom v Košiciach. Z tohoto pekného obnosu 8000 zlatých dostal nalezniac spolku „Biely kríž“, 5000 zlatých stravovací ústav študentský na právnickej akademii, 5000 zlatých verejná nemocnica a 1000 zlatých stoličný hospodársky spolok.

Deputácia u Szalavszkého. Jako známo mesto Trenčín keď bol Szalavszky odstúpil jako fíšpán trenčianskej stolice, vyvolilo ho za svojho čestného mešťana. O čestnom mešťanstve znejúci skvostný diplom tieto dni zanesla bývalému fíšpánovi do M. Žabokriek 20členová deputácia, ktorej rečník mešťanosta Ucsnay v sprievode peknej reči odovzdal diplom novému čestnému mešťanovi vyzdvihnúť tie zásluhy, ktoré si Szalavszky nadobudnul o hmotné pozdvihnutie mesta. Szalavszky dojata vrele ďakoval za lásku, ktorú javí naproti nemu ním vždy vysokovážené mešťanstvo Trenčína. Na to bude vždy pyšný, že keď sostúpil s trnistej cesty politiky, dve významné slob. kráľ. mestá: Prešporok a Trenčín poctily ho tak veľkým vyznačením zvoliac ho za svojho čestného mešťana. Osvedčuje sa, že jako dosiaľ tak i v budúcnosti bude napomáhať záujmy mesta Trenčína. — Potom Szalavszky pohostil členov deputácie.

Hold 90ročných starcov sv. otcovi. Pápež Lev XIII. dňa 2. marca r. 1900. zavŕši 90. rok požeňnaného života svojho. Z tejto príležitosti jedon 90ročný stariec vyzýva všetkých, svojich vrstovníkov, ktorí sa r. 1810. narodili, aby spoločne zablahoželali pápežovi. Tí 90roční ľudia, ktorí by sa chceli pripojiť k tomuto ruchu, nech do 2. februára roku 1900. odpišu svoju presnú adresu pravotárovi Cuttat-ovi do Thun (Bern, Švajciarsko).

600.000 zl. na dobročinné ústavy. Gróf Alexander Károlyi zapravotil hlavné mesto, lebo sa mu máliť ten obnos, ktorý mu chcelo mesto vyplatit' za vyvlastnenie tých pozemkov, ktoré boly potrebné ku vodovodu. Gróf Károlyi pravotu vyhral, ba kráľ. kúria prisúdila mu o 600.000 zlatých viac než súdna stolica a kráľ. tabula. Týchto 600.000 zlatých gróf Károlyi obráti na dobročinné ciele. Dá totiž vystaviť nemocnice a byty pre chudobných robotníkov.

Zrušenie kalendárskeho kolku. V Austrii nedávno podala vláda návrh zákona o zrušení kalendárskeho kolku; uhorský finančný minister Ladislav Lukács chce teraz i uhorskému zákonodarstvu navrhnuť, aby sa aj u nás zrušil kalendársky štampel. V ministeriume ťudajne už i pracujú na tomto návrhu zákona. Kalendársky kolok donáša Uhorsku 120.000 zlatých dôchodku.

Vzal si život. Július Frits, majiteľ sklennej huty v Gápeli pri Zliechove (trenč. st.) tieto dni sa zastrelil. Čo pohlo nešťastného človeka, ktorý žil v sriadených pomeroch, k samovražde, nevedno, myslí sa ale, že hrozný skutok spáchal v návale šíalenosti, lebo v poslednom čase trpel na nervovú nemoc.

„Konec sveta.“ Zaiste v posledných dňoch i na našich horných stranách našli sa ľudia, ktorí nabaláchali svet, že v dňoch od 13. do 16. novembra možno očakávať „konec sveta“ a nezabudli to rozpovedať hodne strašne. Keď tieto riadky prídu do rúk našich čitateľov, vtedy budú už aj sami presvedčení, že tí novopečení proroci konca sveta nemali pravdu a že sa zem naša krúti tak dobre okolo svojej osy, ako koleso dobre pomasteného voza. Aby ale naši čitatelia vedeli, jako vzkrslý chýry o „konci sveta,“ teda sdelujeme, že to tí proroci uzatvárali z novembrového padania hviezd. V novembri totiž padajú, alebo lepšie rečeno čistia sa hviezdy. Na tento november predpovedali však hviezdári väčšie padanie hviezd, lebo naša zem každých triatridsať rokov križuje dráhu meteoritov zvaných „Leonidy“ a tento priechod zapríčiňuje väčšie padanie hviezd, čo je utešeným nebeským zjavom. Z tohoto teda pokútmi proroci uzatvárali, že sa naša zem s Leonidami prinajmenej tak tuho srazí, ako dva jachajúce železničné rušne a potom — beda! — práve tak sa doláme a vysype sa žeravá láva z nasej zeme, ako žeravé uhlie a vriaca voda z dolámaného železničného rušňa. No, zem naša uviedla tých prorokov v posmech. — Padanie hviezd u nás snáď pre chmúrne noci nebolo viditeľné. Hviezdári oznamovali, že padanie hviezd bude najlepšie vidieť na severnej točni a cieľom pozorovania tohto pekného zjavu nebeského vybraly sa na ďaleký sever viaceré učené spoločnosti, ale ešte nič nesdelily či čo videly. Dľa tohto teda najlepšie videl čistenie hviezd, ak totižto ešte žije, známy cestovateľ André, ktorý sa bol, jako známo, vybral v balóne prezkúmať severnú točňu. — Že blud o konci sveta nakoľko bol rozšírený po svete, svedčí i to, že v Livorno (Taliansko) manželka jedného tamojšieho krajčera v strachu že je už koniec sveta, skočila s tretieho poschodia jedného domu a zabila sa. — Po iných miestach nabaláchaní mládenci počkali so svojou svatbou v strachu pred znivočením sveta.

Jubilárny rok v Ríme. Prípravy ku okázalému zasväteniu jubilárneho či svätého roku katolíckej cirkve v Ríme, sú už v úplnom prúde. Slávnosti, jaké kat. cirkev zvykla odbývať každých sto rokov, započnú sa koncom tohto roku a potrvajú celý budúci rok. Slávnosti zahájí koncom tohto roku sám sv. Otec otvorením svätej brány „Santa Porta“ zvanej na vatikánskej bazilike. Pri tejto ceremonii pre malé miesto bude len malé, ale tým skvelšie obecenstvo prítomné. Medzi inými bude tam i vdova nemeckého cisára Fridricha, ktorá už najbližšie odcestuje do Itálie, ďalej detič švédskeho trónu a viacerí arcikniežatá nášho panujúceho domu. Pápež zlatým kladivkom uderí na svätú bránu a pri obradoch pomáhajúci traja kardináli tiež zlatými kladivkami po pápežovi zaklopú na „Santa Porta.“ Tieto štyri zlaté kladivká dalo shotoviť kat. duchovenstvo celého sveta zo sbierky, zavedenej medzi sebou. Počiatkom jubilárneho roku, okolo 1. januára r. 1900., počnú prichodiť pútnici do Rímu zo všetkých strán sveta; talianské železnice poskytnú pútnikom rozličné výhody; jedon z vysokopostavených kňazov pozov-

stávajúci výbor bdie nad tým, aby pútnické prievozy nedošli naraz, lež v ustálenom poriadku, lebo ináč by nemohli ubytovať chudobných pútnikov do kláštorov. Aby i zovňajšok Rímu zodpovedal veľkým slávnostiam, zimnične pracujú na obnovení a ozdobení verejných budov a ulíc.

Chýr uhorských koní. Dobrý chýr o uhorských koňoch čím ďalej tým viac sa šíri za hranicami vlasti. Z Turecka a iných pobalkánskych štátov každoročne prichodia kupovať uhorské kone. Teraz však prišli kupovať k nám kone až z Japonska, čo svedčí, že dobrý chýr uhorských koní rozniesol sa ďaleko i za hranice našej čiastky sveta. Asice štyria Japončania S. Minra správca okresu Oh-On, Takischige asistent na japonskej univerzite a guvernér poľnohospodárskeho kollegiuma v Tokio, ďalej K. Midzuraha správca okresu Kuishiu a Armand Kinsouke tajomník japonského konsulatú vo Viedni tieto dni vyhľadali ministra orby Darányiho a prosili ho, aby si mohli obzreť uhorské štátne žrebčince, lebo ich japonská vláda poverila, aby z chýrnych uhorských koňov nakúpili pre svoju vlasť. Samo sebou sa rozumie, že minister s najväčšou ochotou vyhovel žiadosti japonských poslancov.

V žiali nad nezdarným synom. Bohatý statkár v Nyiregyházi Gustav Mandel mal marnotratného syna, za ktorého vyplatil dlžob okolo 300.000 zlatých. Syn sa nepolepšoval a keď opäť prišli veritelia k starému Mandlovi aby platil za syna 40.000 zl., utrpený otec vzal zbraň do ruky a pozbavil sa života.

Podpora pre nešťastných. Sústrast naproti obeťam výbuchu udavšieho sa v obchode u Šmekala v Trnave, o ktorom sme sa boli minule zmienili, javí sa v celom meste a šľachetní ľudia snažia sa sotref slzy nešťastníkov. Zastupiteľský sbor mesta na svojom valnom zhromaždení odhlasoval 1000 zlatých podpory pre tých hasičov, ktorí boli ranení pri výbuchu a okrem toho všetkých ranených na trovy mesta opatrujú v mestskom špitáli, kde lekári všetko možné konajú, aby nešťastníkov vyliečili z brozných rán. Dva trnavské peňažné ústavy veľmi pekne zaujali za ranených: Sporiteľňa desiatim raneným vyplatit dala po 30 zlatých, teda 300 zlatých a Úverkový spolok dal im 150 zl. podpory. Policajný kapitán o nešťastí podal zprávu ministrovi vnútorných záležitostí. Hlavný prešporský kráľ. fiškál dr Kramolin došiel do Trnavy, aby osobne zaviedol vyšetrovanie. Pohrab dvúch obeť, ktoré následkom nešťastia prišli o život, odbavil sa za veľkej sústrasti širokého obecnstva.

Strašná pomsta jednej ženy. V Uhr. Raslavici vo Spiši, tamojší kováč Ján Szuller sa často opíjal a potom bítaval svoju ženu. Toto zlé zachádzanie nešťastnú ženu natoľko popudilo, že jednej noci keď zase opitý prišiel z krčmy a ubil ju, prišla na broznú myšlienku. Keď jej muž spitý zaspal, prikradla sa ku jeho posteli a zakrútiac mužovi hlavu do handár namočených petrolejom, podpálila handry. Pokým sa Szuller prebudil, utrpel také popáleniny, že sotva ostane na žive. Szullerovú chytili.

Žandár proti žandárovi. Žaudársky firer Jozef Csányi so žandárom Jánom Vajaym v Sz-Mihályi (belehradská stol.) chytili jedného zlodēja, ponevác ale bol už večer nešli domov do Ladányu, lež umienili si nocovať so zlodějom v Sz-Mihályi. Firer poslal Vajayho spať do polnoci, po polnoci ale že ho Vajay v stráži nad zlodějom zamení. Vajay si však nefahol, lež šiel ku svojej milenke. Firer zavolať Vajayho spať a keď mu preto robil výčitky v izbe, Vajay schytil pušku a strelil na firera. Csányi však tiež vtedy siahol po puške a tak skoro naraz zavznely dva výstrely. Od veľkého tlaku povetria v malej chyži stojaca lampa vyhasla Csányi len raz strelil, lebo sa mu puška pokazila, Vajay ale päťkrát strelil na svojho predstaveného a potom ztratil povedomie, lebo jediný výstrel Csányiho prevrtal mu krk. Csányi utrpel viac ľahších rán, ale aj on ztratil mnoho krve a zamdlel. Na veľkú strelbu sbehla sa celá obec, a keď Csányiho prebrali, tento líneď napísal zprávu do Stolného Belehradu, odkiaľ zaraz došla vyšetrojúca komissia. Žandára Jána Vajayho, ktorý je smrteľne ranený, odviezli do vojenskej nemocnice v Stolnom Belehrade.

Šťastie v nešťastí. Tieto dni neďaleko vrútockej stanice zo Žiliny jachajúci osobný vlak zadržal jedného neznámeho človeka, ktorý chcel prejsť s károu cez dráhu. Vodič vlaku zbadajúc nešťastie hamoval a to bolo šťastie v nešťastí, lebo oproti nemu plnou parou blížil sa jeden nákladný vlak, ktorý už len asi na 30—40 krokov bol vzdialený od osobného vlaku. Vodič nákladného vlaku hamoval tiež a tak lokomotívy sa stykly ale len slabo. Kto vie koľko ľudských životov zachránil neznámy nešťastník svojou smrťou, lebo nech sa vlaky srazia, stalo by sa bolo obrovské nešťastie.

Dvadsaťosem rokov v kolíske. Také stvorenie pochovávali nedávno v Strokerane, ktoré ačkolyek 28 rokov žilo, z kolisky položili ho rovno do rakve. Úbohá stvora tá menovala sa Maria Schumann a bola dieťaťom vdovy jedného železničného vrátnika. Horná časť tela Marie Schumannovej bola normálne vyvinutá tak i hlava, fahy jej obličaja robily dojem milej detskej tváričky. Palce a jazyk však mimoriadne mala nárámne veľký. Nohy vo vývine zaostaly a byly také ako nožičky nemluvnáťa. Nešťastné dievča bolo už za živa mrtvé: hýbať sa nemohlo, ani hovoriť nevedelo a len tak lalotalo ako 8—9mesačné dieťa. Maria Schumann za 28 rokov ležala v kolíske a tak ju krmily ako nemluvná. Konečne prišla smrť a urobila koniec hroznému živoreniu zakrpateného bedárika.

Neopatrná matka. Veľkou neopatrnosťou matiek je, že nemluvnáta kladú vedľa seba do posteľ, namiesto aby dieťa uložily do kolisky a tak aj ony si odpočinuly. V Sv. Jánoch (liptovská stol.) manželka roľníka Michala Stanislava tiež si kládla nemluvná k sebe a teraz to žiaľne ľutuje. Stanislavová totiž jednej noci tak tuho usnula, že vo spánku zadržala svojho pri nej ležiaceho 5 týždňového chlapčeka. Rano, keď sa matka zobudila, dieťa bolo už mrtvé.

Svedectvo chudoby. Minister vnútorných záležitostí spoločne s ministrom financií vydal nariadenie, že patričnou administratívnou vrchnosťou vystavené svedectvá chudoby i vtedy sú platné, keď sú neni podpísaní patričným farárom. — Ministri týmto chcú chudobným ľuďom obľahčiť zádováženie si svedectva chudoby.

Nebezpečie moru. Pestis, táto nebezpečná chytľavá nemoc, ktorá počiatkom tohto roku svojim vypuknutím vo Viedni tak nastrašila Európu, zase hrozí svojim nebezpečením. Asfice z Triestu dochádza zpráva, že na lodi „Berenice“ z Alexandrie došiel jedon matróz, ktorý za veľmi podozrivých príznakov poukazujúcich na morovú ranu zomrel v karanténnej nemocnici triestskeho prístavu. Ba oznamujú i to, že ešte aj druhý matróz tej istej lodi onemocnel na podobnú chorobu, následkom čoho rakúska vláda vyslala do Triestu profesora Weichselbauma, aby preskúmal podozrivý smrtný prípad. Rakúska vláda porobila všetky možné ochranné poriadky, následkom čoho obyvateľstvo prístavného mesta nemá príčin k obavám. — Náš minister obchodu Hegedüs tiež porobil všetky možné poriadky, aby strašná nemoc, jestli že skutočne je to pestis, z Triestu nebola prevlečená do Fiume a tak ku nám do Uhorska a minister vnútorných záležitostí skrz krajiniskú verejnozdravotnickú radu dal vypracovať vedecký opis pestisu a krem toho i jednu populárne písanú knižočku pre širšie obecnstvo, aby sa obznámilo s poriadkami, jako sa brániť tejto chorobe.

Ohava v Iudskej koži. Tomáš Ševčík, gazda v Hornej Lipnici (Orava) ustavične sa vadiť so svojou ženou preto, že jeho žena nechcela dať na neho, korheľa, prepísať svoj majetok. Tieto dni Ševčík prišiel spitý domov a zase začal krik pre priepis majetku. Keď mu to však úbohá, trápená žena prisľúbiť nechcela, napadol ju sekerou. Nešťastná žena utrpela nebezpečné rany, ale vzdor tomu sobrala všetky sily svoje, vybehla z domu a tak ratovala sa pred šialeným človekom. Zbesilého človeka to ešte viac rozzúrilo a vrhnul sa na svojich dvoje detí, na 9-ročnú dcérku a 7mesačného synčeka a zavraždil ich. Po broznej vražde Ševčík ušiel ale ho žandári chytili.

Mačka usmrtila dieťa. V obci Velence (belehradská st.) manželka roľníka Štefana Fövényiho odišla z domu nechajúc svoju trojmesačnú dcérku v kolíske. V izbe bola mačka, ktorá vyskočila na kolísku a sadla si na ústa dieťaťa. Keď sa matka navrátila, dieťa bolo už zadusené. Proti neopatrnnej matke zaviedli vyšetrovanie.

Ztrata a prekrúcanie telegrammov. Spráca pošty upozorňuje obecnstvo na tie spôsoby, ako sa má hájiť proti tomu, aby sa jeho telegrammy neztratili, alebo aby telegrafické úrady neprekrútili slová a tak smysel pôvodného telegrammu. Keď sa chce zasielateľ presvedčiť či bol jeho telegramm skutočne doručený adressátovi, o tom môže dostať uvedomenie *poštou* alebo *telegrafickou cestou*. Jak chce, aby ho *po pošte* uvedomili o doručení, tak má zasielateľ známku „PCP“ napísať pred adresu telegrammu a za uvedomenie zaplatiť 25 krov poplatku; jak chce ale *telegrafickú správu* dostať o doručení, má napísať pred adresu telegrammu známku

„PC“ a za telegrafické uvedomenie zaplatí taký poplatok, aký zodpovedá poplatku za telegramm o desiatich slovách. Keď sa chce zasielateľ zabezpečiť, aby jeho telegramm *neprekrútili* a jeho smysel nespovtorili, tak má na telegramm pred adresu napísať známku „TC“ a doplatiť štvrtinu celého poplatku; vtedy totiž telegrafické úrady porovnajú telegramm s pôvodným. Upozornenie poštovej správy príde veľmi vhod tomu obecnstvu, ktoré nezná predpisy poštové a tarifové. Menovite ale príde vhod to upozornenie, ktoré sa vzťahuje na prekrútenie slov a tak celého smyslu telegrammov, lebo neraz telegrammy zle odtelegrafujú a adressát dostane do rúk nesrozumiteľné písmo. Jak si teda všimneme upozornenie poštovej správy, ktorá všemožne hľadá odpomôcť nedostatkom, tak vyhneme všetkým nepríjemnostiam.

K U O B R Á Z K U .

Krátenie večierkov.

Dlhé večery už nastaly. Pracovitý ľud našich horných strán má pred očima to príslovie, ktoré hovorí o pozdnom ľhaní a včasnóm vstávaní. Gazdovia, ktorí sa cez leto tvrdo napracovali, tí si večierkami častejšie oddýchnu, ale gazdiná domu tá vždy najde prácu ku kráteniu dlhého večera. Tu páraním peria, tam pradením a tkaním krátia si večer. Naše pekné devy po večierkoch schádzavajú sa zamieňave u svojich priateľkyn, raz u jednej, raz u druhej. Priadky teraz už pomaly začínajú zanikať, fabriky vyrábajú lacné plátno, ale pracovitá deva najde si vždy prácu. Vezme si šitie, pletivo, výšivku, zajde ku priateľke, u ktorej jej kamarátky tiež s podobnými prácami sa zaoberajú a keď sa síde niekoľko diev, práca ide veselo. Lež budúce hodné gazdinky neuspokoja sa len s pracou. Požadajú daktorú aby predčítavala z Pisma svätého alebo aby prečítavala nejakú zábavno-poučnú rozprávku. Veď sa pri práci tak dobre počúva pekná rozprávka. Keď devy takto trávia dlhé zimušné večierky, to je najkrajšou zábavou, lebo práca utužuje telo a poučné čítanie vzdeláva ducha.

Bárs by všade poučovaním sa a pracou trávil naše devy dlhé večierky! Koľko klebetám, koľko nepríjemnostiam by vyhly takto pekným spôsobom.

K O B V E S E L E N I U .

Angličania a Búri.

Jako známo, Angličania majú teraz vojnu s Búri v Transvále, ktorá sa pre Angličanov započala dosť neprajbe. Búri ich už viackrát poriadne vymastili, ba aj mnoho Angličanov zajali. Jedon transválsky vojak, ktorý s inými svojimi kamarátmi stál na stráži pri zajatých anglických vojakoch, zrazu oslovil jedného anglického vojaka:

— To by ani nebol veril, že zástava Anglicka je len bielej barvy!

Zajatec vysvetľoval Búrovi, že zástava Anglicka má červený kríž na bielom poli, ale búrsky vojak pokrútil hlavou a odpovedal:

— To ti, kamarát, neverím, lebo veď dosavď videli sme u vás len čisto bielu zástavu.

(Odpoveď treba rozumieť tak, že Angličania dosavď vždy sa poddali Búrom a na znak toho ukázali, ako je to vo zvyku, bielu zástavu.)

Táto trefná poznámka anglického zajatca rozmrzela a preto chtiac dať pocítiť víťaznému Búrovi, že jak maličká je transválska republika oproti anglickej ríši, začal mu rozprávať o veľkosti Anglicka a jeho panstvách po celom svete.

— Bratku — hovoril anglický vojak — anglická ríša je tak veľká, že ty sotva máš pochopu o jej veľkosti, lebo si synom maličkkej krajiny a malicherného národíka. Aby si však aspoň kolko-tolko vedel jak veľká je anglická ríša, tak ti musím povedať, že je tak veľká, že v anglickej ríši nikdy slnce nezachodí, to jest, keď na jednom mieste začne slnce zapadať, na druhom mieste začína už vychádzať.

Mladý búrsky vojak trochu sa zamyslel, potom ale takto odpovedal chvastavému Angličanovi:

— Hja, priateľu, že vo tvojej krajine vždy svieti slnce, to bude mať svoju príčinu. Pán Boh totiž preto svieti slncom vždy na vás, lebo chce vás mať vždy pred očima, ponevadž vám Angličanom ani na okamih nedôveruje, kdežto u nás nastáva vždy riadna noc, lebo dobrotivý Pán Boh vie, že sme my poctiví ľudia.

Takto oparený Angličan zamĺkol a od vtipného Búra pýtal si glg nápoja aby mohol lepšie zaspať.

Súdi dľa seba.

Slečna: Snivalo sa mi, že ste ma vy s mojím bratom viedli popod pazuchy domov.

Študent: No, slečna, to ste museli byť pred tým v krčme.

Názov.

— Rád by dať dáky vhodný názov svojej krčme.
— Nazvi ju krčmou ku Jánovi „krstiteľovi.“

Cena potravných článkov.

Budapešť, 15. novembra.

V budapeštiánskych tržniciach predávaly sa podrobne nasledovné potravné články za tieto priemerné ceny:

Mäso: Hovädzina predok 68, zadok 80, polievková

72, jazyk 72, obličky, Iadviny 90, čistené 180 krov za 1 klgr. — *Bavanina*: predok —, zadok — krov za 1 klgr. — *Teľacina*: 80, lopatka 82, stehno 100 krov za 1 klgr. — *Bravčovina*: 64, stehno a lopatka 72 krov za 1 klgr. — *Šunka*: pražská 90, surová 68 krov za 1 klgr.

Masť: Sviňská 60 krov, loj 58 krov, slanina ku roztopeniu 58 krov a husacia masť 115 krov za jeden kilogramm.

Drúbež: Za jedno kura 60, sliepku 80, kobúta 100 krov. Za jednu tučenú kačku 130, za tučenú hus 350 krov. — *Očistená drúbež*: kura 60, sliepka 75, kapúň 100 krov, hus 280 (za jeden klgr. 55 krov), morka za kus 240 krov, a kačka za kus 95 krov.

Vajcia: Ku vareniu väčšie 30 kusov za 1 zl., menšie 7 kusov za 20 krov, ku čaju 5 kusov za 20 krov.

Ryby: Kapor 70, sumec 90, štika 60, zubáč 90, jesater 160, okúň 90 krov. Raky: kus za — krov.

Rozlíšnosť: Maslo gazdovské 95, ku čaju 120 krov za 1 klgr. Tvaroh 22 krov za kilo. — Smotana 28 krov za liter. — Pár holubov — krov, divá hus 60, divá kačka 60, jarabica 70 krov za kus. — Zajac za kus 1 zl. 20 krov. — 1 klgr. divej svine 45 krov, stehno srny 350 krov. — Zemiaky 3 kr. za klgr.

Múka: Pšeničná múka predávala sa za tieto priemerné ceny:

číslo:	0	1	2	3	4	5
zlat.	13:60	13:00	12:40	11:60	11:20	10:80
číslo:	6	7	7½	8		
zlat.	10:00	9:10	7:30	6:00		

Pšeničné otruby drobné po zl. 4:30, hrubé po 4:40.

Zeleniny: *Zemiaky* ružiaky zl. 1:50—2:00, žlté zl. 2:10—2:20, rožky zl. 4:00—6:00, biele zl. 1:30—1:60 za metr. cent *Kapusta* (v hlávkach) za kus 10 krov. — *Cibula* zl. 2:50—4:20 m. c. *Zeler* 100 kusov zl. 80—1:50.

Strova: *Hrach* nový — kr., čistený starý 10—12 krov za liter. *Sošovica*: domáca 8—12 za klgr. *Riža* 10 krov za kilo.

Chlieb: miestny od pekára biely 13—14 krov, čierny 10—11 krov za kilogrammu.

Budapeštiánska bursa s úradným značením cien dňa 16. novembra.

Obilie	Jakosť dla hekt.	Za 100 kilogr.		Cenné papiere	Peniaze	Tovar	Cenné papiere	Peniaze	Tovar
		od	do						
Pšenica banátska	75-81	7.55	8.25	Štátny dlh.			Prvá ubor. poisť. spol.	3050	3090
" peštiánska	75-81	7.60	8.25	Uhorská zlatá renta 4%	116.50	117.00	Pešt. uh. kupec. b.	1392	1396
" stolnobebradská	75-81	7.65	8.30	Uhorská korunová renta 4%	95.30	95.70	Pešt. prvá vlast. sporiteľňa	8200	8250
Raž (žito)	70-72	6.10	6.35	Uhorské regálové úpisý 4½%	99.00	99.75	Šalgó-tarjánska baňa na uhlie	312.00	313.00
Jačmeň na krm.	60-62	5.90	6.10	Uhorské premiové úpisý	—	—	Záložné listy.		
" na pátku	62-64	5.65	5.75	Uhorská liasko-segedínska požička 4%	138.00	139.00	Uhorského pozem. úverkového ústavu 4%	94.50	95.50
" na várku	64-66	6.40	6.60	Uhorská žel. požička 4½% v zl.	120.00	121.00	Uhorského úver. záložného ústavu 4½%	100.00	101.00
Ovos	39-41	5.35	5.45	Uhorská vyvízkové úpisý 4%	94.00	95.00	Uh. úver. ústavu s prémieou 4%	120.50	121.50
Kukurica	—	5.20	5.50	Spoločná požička v bež. peniazoch 4½%	99.60	100.00	Peniaze.		
Prosó	—	5.30	5.60	Žreby.			Cisársky dukát	5.70	5.75
Bepica	—	11.60	12.10	Spolku „Jó sziv“	3.60	3.90	Dvadsat-frankovník	9.57	9.61
Dateľinové semä, luc.	—	45.—	61.—	Uhorského „Červeného križa“	9.50	9.75	Nemecká ríšska marka	58.97	59.17
" červené	—	53.—	61.—	Razúskeho	19.75	20.25	Striebro	—	—
Sviňská masť peštiánska	—	50.50	51.00	Bazilika	6.00	6.50			
" " vidiecka	—	—	—						

Platný od 1. októbra 1899.		Vozný železničný poriadok.					Platný od 1. októbra 1899.	
Zólyom—Zólyom-Brézó.								
Stanice	triedy	nák. os. vlak I—III.	miešan. vlak I—III.	miešan. vlak I—III.	miešan. vlak I—III.	osobný vlak I—III.		
Zólyom	ind.	4:20	8:39	12:05	5:20	8:40		
Zólyom város 1. sz. >		*4:26	8:46	*12:10	*5:25	*8:45		
Szliács		4:41	9:01	12:23	5:39	8:58		
Farkasfalva		5:00	9:20	12:38	5:54	9:13		
Zólyom-Radván		5:19	9:39	12:54	6:10	9:28		
Beszt.-Szt.-János		5:28	9:48	1:02	6:18	9:38		
Besztercebánya	érk.	5:33	9:54	1:06	6:23	9:43		
Sárvafalva 16. sz. >		*6:01	—	*1:32	*6:57	—		
Zólyom-Lipcse		6:15	—	1:50	7:11	—		
Luczatő		6:37	—	2:12	7:31	—		
Libetbánya 20. sz. >		*6:44	—	2:20	7:39	—		
Mezőköz 21. sz. őrh. >		*6:53	—	*2:29	*7:48	—		
Borosznó Szt.-Andr. >		*7:01	—	2:39	7:57	—		
Németfalva 23. sz. >		*7:12	—	*2:51	*8:07	—		
Garam-Hídvég		7:22	—	3:00	8:16	—		
Péteri		7:33	—	3:12	8:27	—		
Lopér A.-Lehota 26. >		*7:40	—	3:20	8:34	—		
Zólyom-Brézó	érk.	7:48	—	3:29	8:42	—		
Zólyom-Brézó—Zólyom.								
Stanice	triedy	osobný vlak I—III.	nák. os. vlak I—III.	miešan. vlak I—III.	miešan. vlak I—III.	miešan. vlak I—III.		
Zólyom-Brézó	ind.	—	5:00	—	1:03	5:00		
Lopér A.-Lehota 26. >		—	*5:09	—	1:10	5:09		
Péteri		—	5:18	—	1:21	5:17		
Garam-Hídvég		—	5:29	—	1:29	5:27		
Németfalva 23. sz. >		—	*5:38	—	*1:36	*5:34		
Borosznó Szt.-Andr. >		—	*5:50	—	1:46	5:45		
Mezőköz 21. sz. ő. >		—	*6:00	—	*1:54	*5:52		
Libetbánya 20. sz. ő. >		—	*6:09	—	2:03	6:01		
Luczatő		—	6:26	—	2:19	6:12		
Zólyom-Lipcse		—	6:37	—	2:29	6:22		
Sárfalva		—	*6:52	—	*2:41	*6:34		
Besztercebánya	érk.	—	7:05	—	2:52	6:44		
Beszt.-Szt.-János	ind.	7:15	—	9:55	3:10	7:09		
Zólyom-Radvány		7:21	—	*9:58	3:17	7:15		
Farkasfalva		7:28	—	10:04	3:25	7:22		
Szliács		7:41	—	10:22	3:41	7:35		
Zólyom város 1. sz. >		7:54	—	10:43	3:59	7:48		
Zólyom	érk.	*8:02	—	*10:55	4:10	*7:57		
Zólyom	érk.	8:07	—	11:00	4:16	8:02		
Pozsony—Lipótvar.								
Stanice	triedy	osobný vlak I—III.	osobný vlak I—III.	rýchlo vlak I—II.	osobný vlak I—III.	miešan. vlak I—III.	osobný vlak I—III.	
Pozsony	ind.	1:40	6:00	9:36	1:15	—	6:15	
Dynamitgyár 1. sz. >		—	*6:09	—	—	—	*6:25	
Réce		1:54	6:16	—	1:30	—	6:32	
Sz.-György		2:05	6:28	9:52	1:41	—	6:48	
Grinád 7. sz. őrh. >		—	*6:36	—	*1:48	—	6:57	
Bazin		2:21	6:43	10:00	1:56	—	7:05	
Terling-Modor 10. >		—	*6:51	—	—	—	*7:13	
Modor-Senkvič		2:35	6:59	—	2:09	—	7:20	
Báhony		2:48	7:12	—	2:22	—	7:33	
Cziffer		2:55	7:19	*10:18	2:29	—	7:41	
Nagyszombat	érk.	3:08	7:33	10:27	2:42	4:40	7:55	
Lócz-Bresztovány	ind.	3:33	7:56	*10:39	3:04	5:03	8:15	
Bucsány		—	8:03	—	3:10	*5:12	*8:21	
Lipótvar	érk.	3:47	8:12	10:47	3:19	5:27	8:30	
Lipótvar—Pozsony.								
Stanice	triedy	osobný vlak I—III.	osobný vlak I—III.	osobný vlak I—III.	rýchlo vlak I—II.	miešan. vlak I—III.	osobný vlak I—III.	
Lipótvar	ind.	1:16	4:42	11:24	5:50	6:15	8:55	
Bucsány		—	*4:51	12:33	—	*6:29	9:05	
Lócz-Bresztovány		1:32	4:59	11:40	5:58	6:39	9:15	
Nagyszombat	érk.	1:47	5:14	11:54	6:08	7:03	9:30	
Cziffer	ind.	2:12	5:37	12:31	*6:20	—	10:02	
Báhony		2:21	5:45	12:39	—	—	10:10	
Modor-Senkvič		2:36	6:00	12:52	—	—	10:26	
Terling-Modor 10. >		—	*6:06	—	—	—	*10:32	
Bazin		2:56	6:15	1:05	6:40	—	10:45	
Grinád 7. sz. őrh. >		—	6:20	*1:10	—	—	10:51	
Szt.-György		3:07	6:29	1:19	6:47	—	11:02	
Réce		3:22	6:40	1:31	—	—	11:14	
Dynamitgyár 1. sz. >		—	*6:45	*1:36	—	—	*11:19	
Pozsony	érk.	3:38	6:56	1:47	7:04	—	11:30	
Nyitra—Lipótvar.								
Stanice	triedy	osobný vlak I—III.	osobný vlak I—III.	miešan. vlak I—III.				
Nyitra	ind.	6:30	9:50	—	3:44	—	—	
Kajsza 10. sz. őrh. >		*6:38	*9:58	—	*3:55	—	—	
Úzbégh	érk.	6:44	10:04	—	4:04	—	—	
Elecske	ind.	7:02	10:21	—	4:29	—	—	
Récsény		7:17	10:34	—	4:47	—	—	
Galgóc		7:36	10:49	—	5:11	—	—	
Lipótvar	érk.	7:44	10:57	—	5:22	—	—	
Lipótvar—Nyitra								
Stanice	triedy	osobný vlak I—III.	miešan. vlak I—III.	miešan. vlak I—III.				
Lipótvar	ind.	8:25	11:40	—	6:00	—	—	
Galgóc		8:35	12:00	—	6:22	—	—	
Récsény		8:58	12:31	—	6:55	—	—	
Elecske		9:06	12:46	—	7:10	—	—	
Úzbégh	érk.	9:20	1:06	—	7:30	—	—	
Kajsza 10. sz. őrh. >	ind.	*9:28	*1:19	—	*7:44	—	—	
Nyitra	érk.	9:35	1:30	—	7:55	—	—	
Szakoleza—Dévény-Ujfalu—Pozsony.								
Stanice	triedy	osobný vlak I—III.	osobný vlak I—III.	osobný vlak I—III.				
Szakoleza	ind.	5:15	11:30	—	5:00	—	—	
Holics	érk.	5:25	11:40	—	5:10	—	—	
Egbell	ind.	5:42	11:57	—	5:27	—	—	
Kutti		5:52	12:07	—	5:37	—	—	
Székelyfalu-Búr-Szt.-György		6:04	12:21	—	5:51	—	—	
Morva-Szt.-János		6:10	12:27	—	5:57	—	—	
Nagy-Lévard		6:22	12:40	—	6:09	—	—	
Malaczka		6:37	12:57	—	6:23	—	—	
Detrekő-Csütörtök		6:47	1:07	—	6:33	—	—	
Zohor		6:56	1:17	—	6:42	—	—	
Dévénytő	érk.	7:08	1:29	—	6:53	—	—	
Dévény-Ujfalu		7:18	1:40	—	7:01	—	—	
Lamacs	ind.	7:36	2:01	—	7:21	—	—	
Vöröshid		7:41	*2:05	—	*7:25	—	—	
Pozsony	érk.	7:46	2:10	—	7:30	—	—	

* Podmienečne vlak zastane. Hrubé čísla značia nočné hodiny.

Tlačou cis. a král. dvornej kníhtlačiarne Viktora Hornyánszkeho v Budapešti